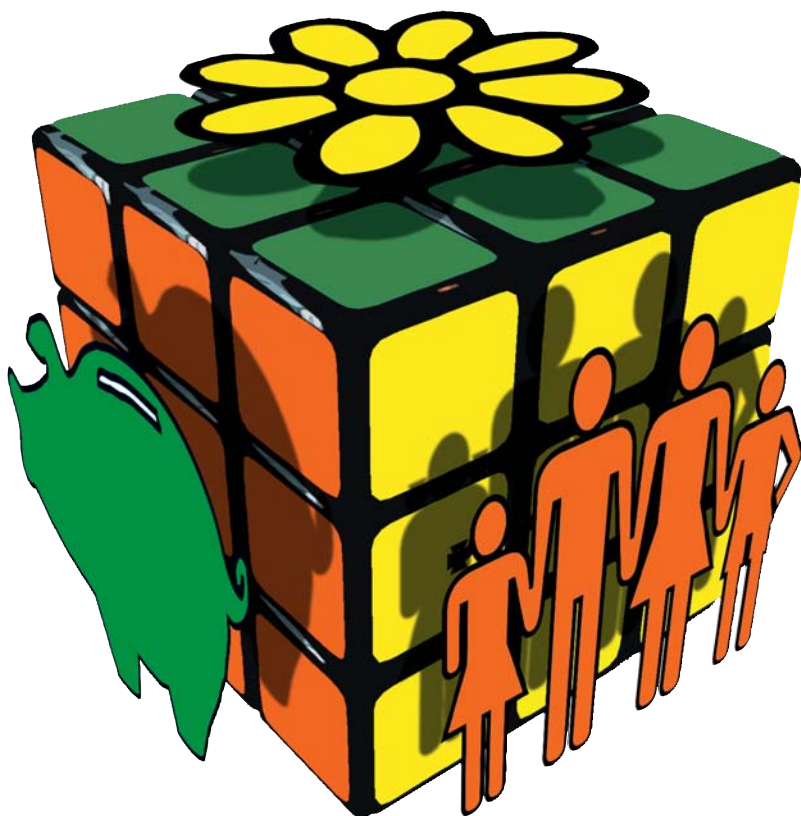
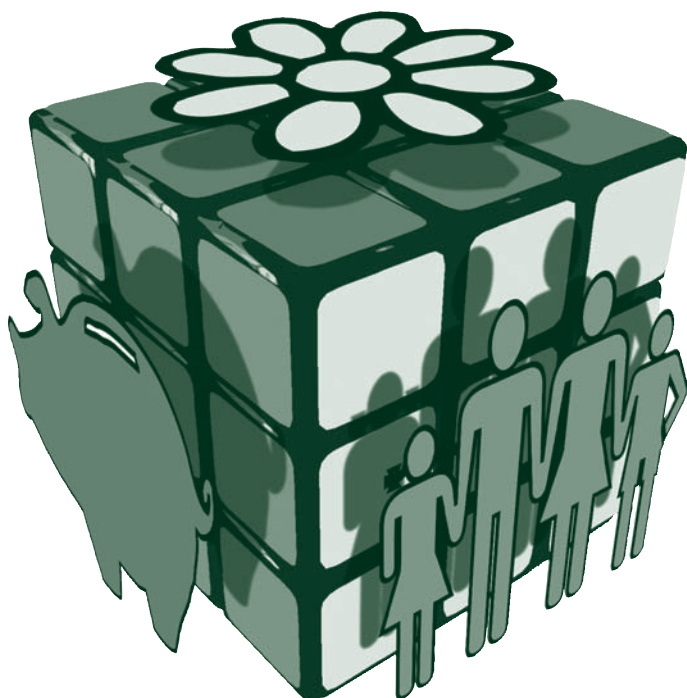

RUKOVĚŤ EKOPORADENSTVÍ

RUKOVĚŤ EKOPORADENSTVÍ

∴ Zpracovali ∴

Středisko ekologické výchovy SEVER

Síť ekologických poraden STEP

∴ Spolupráce ∴

Fakulta životního prostředí UJEP, Ústí nad Labem

Český svaz ochránců přírody Tilia, Ústí nad Labem

Obsah

Předmluva	6
1. Cíle a principy environmentálního poradenství	7
2. Historie poradenství v Evropě a ČR	9
3. Environmentální poradenství v legislativě ČR	11
4. Systémové poradenství	13
5. Nástroje a produkty environmentálního poradenství	15
6. Management kvality, standardy	17
7. Jak začít? - tipy a zkušenosti z provozu ekoporadny	19
8. Informační báze a informační zdroje poraden	22
9. Komunikační dovednosti poradce	23
10. Síť ekologických poraden	26
11. Praktická část: Ekologická příručka občana v Ústeckém kraji	27
Základní informace o území	28
Informace o životním prostředí	29
Ovzduší	32
Voda	35
Zeleň	38
Zvířata	41
Odpady	45
Použité zkratky	49
Právní normy týkající se žp	49
Odkazy	50
Slovo závěrem	59
Příloha č. 1:	
Adresář partnerů projektu/sítě poraden Ústeckého kraje	60
Příloha č. 2:	
Systémové poradenství – příklady	61
Příloha č. 3:	
Příklad listu pro evidenci dotazů	62
Příloha č. 4:	
Minimální standardy environmentálního poradenství dle STEP	64
Příloha č. 5	
Adresář členů STEP	67
Informace o vydavateli	69
Použitá literatura, www stránky	70

Předmluva

Obracejí se občané s dotazy i na vaši organizaci? Někdy je komunikace s veřejností a reakce na její podněty a otázky samozřejmou součástí řešení jednotlivých projektů, informace a informační materiály jsou pro každého nachystány. Jindy přijde někdo s dotazem, který sice patří do oblasti životního prostředí, ale vůbec nemusí odpovídat tematickému zaměření vaší organizace. Někdy pomůžete a poradíte, někdy jdete jednat a někdy jen vyslechnete ... Možná, stejně jako jiné poradny před časem, hledáte, jak tyto aktivity uchopit, lépe pojmenovat, zviditelnit, zařadit – systematizovat. Cílem knížky je právě poskytnout tento rámec, podle mého názoru velmi důležitý pro zahájení pravidelné a komplexní poradenské činnosti.

To zajímavější a přitažlivější, konkrétní zkušenosti a inspiraci z praxe vám nabízíme formou seminářů, dílen, stáží, které umožňují mnohem intenzivnější a osobnější poznání.

K přečtení publikace i k dalším setkáním zvou všechny, kteří mají zájem se o ekoporadenství něco dovědět nebo s ním začít. Budu ráda, když na těchto stránkách najdete inspiraci a ještě raději, pokud nám svými podněty a komentáři nějakou poskytnete.

Hodně štěstí ve vaší práci vám přeje a na setkání s vámi se za všechny členy STEP těší

*Mgr. Kamila Kanichová
výkonná ředitelka STEP*

Pozn.: termín *environmentální poradenství*, který uvádí např. Státní program EVVO, se v současné době začíná používat častěji než *ekologické poradenství* či *ekoporadenství*. V této publikaci se setkáte se všemi formami, které chápeme významově stejně.

Cíle a principy environmentálního poradenství

Těžiště environmentálního poradenství je preventivní péče o životní prostředí a snaha o podporu spolupráce a komunikace mezi rozhodujícími sektory ve společnosti - samosprávou, státní správou, vědeckým výzkumem, veřejností a podnikatelskou sférou. Environmentální poradenství si klade za cíl zpřístupňovat občanům objektivní a všestranné informace o životním prostředí, o environmentálních problémech a jejich řešeních, o výrobcích a jejich vlivu na životní prostředí tak, aby se mohli uvědoměle rozhodovat ve prospěch udržitelných modelů.

Environmentální poradny nabízejí cílovým skupinám (zejména veřejnosti, obcím, malým podnikům a živnostníkům) kompetentní rady, návody, pomoc i vedení při řešení každodenních otázek týkajících se životního prostředí a udržitelného rozvoje.

Svým působením se environmentální poradenství snaží o přímé změny chování ve prospěch environmentálně příznivějších řešení, např. v oblastech: efektivního hospodaření s energií, prevence vzniku odpadů, ochrany vod před znečištěním v důsledku činnosti domácností, podpory spotřeby produktů ekologického zemědělství atd. Součástí environmentálního poradenství je i poradna právní. Stále více se projekty environmentálního poradenství v Evropě i ČR zaměřují na širší kontext udržitelného rozvoje, zejména na úrovni regionální.

Motto ekologického poradenství, **od myšlenek/znalostí k jednání/činům**, tedy představuje proces propojující znalosti a poznání nových skutečností až k jejich přenosu a promítnutí do každodenního života a jednání lidí.

Základními principy environmentálního poradenství jsou:

- **nezávislost** (poradenství poskytované nezávislými subjekty zpravidla z neziskového sektoru je dobře přijímané a obracejí se na něj i občané, kteří tradičně nedůvěřují informacím od výrobců, ale i úřadům, nebo se přímého kontaktu s úřady obávají)
- **týmová práce** (vzhledem k šíři témat je nezbytná specializace poradců. Pro dobré pokrytí témat pak poradny volí podle dalších podmínek buď práci týmu několika poradců v jedné poradně, nebo alespoň spolupráci v poradenských sítích)
- **profesionalita** (poradenství musí být kvalifikované a objektivní)
- **sepětí s regionem** (vynikající znalost místních reálií v oblasti ochrany životního prostředí – institucí, komunální infrastruktury atd. - činí z environmentální poradny specifickou instituci, která není nahraditelná běžnými plošnými informačními systémy. Jistou dávkou plošného zobecnění dobře snese poradenství spotřebitelské, i když i to je neúčelnější pokud vychází z místní (regionální) znalosti)
- **preventivní ochrana životního prostředí** (navrhovaná řešení a konzultace jsou založena na předcházení negativních dopadů na životní prostředí, environmentální poradny se nezabývají technickým řešením odstraňování následků nevhodného a nešetrného chování - nenabízejí „end-of-pipe“ řešení)
- **udržitelný rozvoj** (v evropském a postupně i českém ekoporadenství se stále více objevuje tendence k hledání řešení zohledňujících kromě aspektu environmentálních i hlediska sociální a ekonomická; viz např. konference Ekoporadci a udržitelný rozvoj konaná v Bruselu 18.10. 2005 – http://www.abece.be/ecoconseillers_dd.htm)

- **pilotní řešení** (poradenství má napomáhat prosazení inovací, být zdrojem nových přístupů a řešení spojující zájmy klienta spolu se zájmy ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje)

Environmentální poradenství věnuje hlavní pozornost cílové skupině „veřejnost“, která je v systému EVVO nejsložitější, a proto v současnosti nejméně obslouženou cílovou skupinou environmentální osvěty. Je to proto, že zahrnuje horizontálně celou populaci, jejíž jednotlivé skupiny se ve svých specifických rolích objevují jako cílové skupiny i na dalších místech, například v rámci svých profesí (podniková sféra, veřejná správa, pedagogové...), nebo svého věku (dětí, mládež, studenti).

Práce s cílovou skupinou „veřejnost“ musí především směřovat k tomu, aby postihla problémy jinde neřešené, aby provázala vnímání odpovědnosti, kterou jednotlivci akceptuje jako zaměstnanec či podnikatel, jako spotřebitel, člen domácnosti, uživatel veřejných prostranství, ale rovněž jako činitel veřejné správy a jako občan - volič.

Metody práce s touto cílovou skupinou musí být velmi pečlivě volené a systémové poradenství popsané dále je takovou metodikou.

Dalšími cílovými skupinami jsou i veřejná správa, podnikatelské subjekty.

Historie poradenství v Evropě a v ČR

Environmentální poradenství se profiluje jako obor a jako profese, která má svou historii a která tuto roli začíná plnit i u nás.

Počátky ekoporadenství spadají v Evropě asi do roku 1984, kdy se např. v Německu či Francii objevují poradenské aktivity zaměřené především na oblast „domácí ekologie“ (např. problematika pracích prostředků, separace a recyklace odpadů). Jedním z momentů iniciace vzniku ekoporadenství bylo bezpochyby uvědomování si nárůstu spotřeby. V Rakousku se ekoporadenství objevuje v roce 1986, kdy jeho začátky významně ovlivnila havárie v Černobylské jaderné elektrárně. Rakouská spolková vláda i vlády některých spolkových zemí začaly financovat ekologické poradenství jako zdroj nezávislých informací pro veřejnost.

V naší zemi určité ne zcela systémové základy ekoporadenství byly již před rokem 1989. V historických materiálech se nacházejí doporučení lesníků, jak pěstovat naše lesy. Zajímavější je působení místních učitelů i kněží, kteří učili zakládat např. sady apod. Již tam jsou první náznaky jistého poradenství v krajině. V 19. století s rozvojem spolkového života vznikaly různé okrašlovací spolky, které se o vzhled krajiny i o přírodu velmi zajímaly a veřejnosti určité informace různými způsoby předávaly (vycházely i odborné časopisy *Vesmír*, *Živa* a další, v nichž se čtenáři dozvídali zajímavé informace z ochrany přírody, krajiny i kulturního dědictví. Ochrana přírody byla velkou prioritou i některých spolků pro děti a mládež např. Junák.

Po II. světové válce byly informace o problémech životního prostředí nezajímavé, budovalo se. V sedmdesátých letech si lidé uvědomovali problematiku ochrany přírody a krajiny i problémy životního prostředí. Poukazování na ně bylo spíše utajovanými skutečnostmi. Byl zrušen TIS a postupně byla pod tlakem veřejnosti povolena činnost Českého svazu ochránců přírody a na propagaci myšlenek ochrany životního prostředí se také podíleli mladí lidé z hnutí *Brontosaurus* při SSM. Zajímavé materiály pro vedoucí i pro děti a mládež vydávala Pionýrská organizace SSM. Např. Přírodovědné listy, metodika Zájmové kroužky mladých ochránců přírody, Náměty pro činnost stanic mladých přírodovědců, Přírodověda na pionýrském táboře a další. V osmdesátých letech také vláda problematiku životního prostředí nemohla ignorovat a z této doby pochází řada zajímavých materiálů, které byly poměrně dobře metodicky zpracované a byly určitým předchůdcem ekoporadenství: *Rukověť ochránce přírody I,II,III*. Svou roli v ekoporadenství sehrála i Krajská střediska státní památkové péče a ochrany přírody např. to severočeské vydalo: *Chraňme a vysazujeme zeleň*, *Zeleň v krajině*, Významné stromy Severočeského kraje. Na začátcích ekoporadenství měla vliv i řada materiálů NP a CHKO. Řadu metodických publikací vydal i Český svaz ochránců přírody - týkaly se především práce s dětmi a mládeží a také konkrétních záchranných programů – např. *Jilm*, *Káně* apod. O naučných stezkách vyšel průvodce *Učebny pod širým nebem*, který vydala Česká státní spořitelna. Ke všem předlistopadovým materiálům je třeba říci, že se v nich řešily tzv. malé problémy a zcela konkrétní pomoc přírodě i krajině. Velké problémy např. ovzduší, voda apod. byly spíše tabu, protože souvisely se zdravotním stavem obyvatel a bylo politicky velmi citlivé téma. Přesto i základy ekoporadenství a zajímavé informace přispěly k tomu, že si lidé mnohem více uvědomovali problémy životního prostředí, které v 90. letech, alespoň na severu Čech, přerostly do velkého odporu vůči stávajícímu režimu. Osvěta skutečně udělala své.

Do České republiky (ČSFR) proniká systémové poradenství v letech 1990-91, kdy první zájemci využili nabídky studijních pobytů ve Francii a Rakousku. V roce 1991 proběhla v Rakousku evropská konference, na níž byla založena

Evropská asociace ekologických poradců a České republiky se podařilo získat plné členství v této síti (prostřednictvím organizace Veronica). Spolupráce v rámci této sítě přinesla další rozšíření a prohloubení ekoporadenství v ČR, např. formou výměnných pobytů (v letech 1993-94) nebo kurzů pro poradce (v letech 1995-96).

V roce 1997 byla v České republice založena Síť ekologických poraden (STEP). Ekologické poradny v pěti místech republiky již po tři předcházející roky (1995-1997) spolupracovaly na společném projektu, zaměřeném na vzájemnou komunikaci a společné vzdělávání, a to zejména v oborech komunikativních. Společně tehdy vytvořily také publikaci "Ekologické poradenství", popisující některé základní projekty ekologických poraden a rovněž připravily první dlouhodobý kurz environmentálního poradenství, který proběhl v letech 1996-1997 ve spolupráci s Fakultou sociálních studií Masarykovy univerzity.

Od roku 1998 STEP spolupracovala na tvorbě dokumentu *Strategie ekologické výchovy v ČR z pozice nevládních organizací*, který se stal jedním z podkladů při tvorbě *Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR*, přijatý usnesením vlády v roce 2000.

Od roku 1999 se STEP účastnila rozsáhlé spolupráce velkých českých střechových organizací při budování národní sítě center a středisek environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Jedná se o spolupráci Českého svazu ochránců přírody, Sítě středisek ekologické výchovy dětí Pavučina, kde STEP garantuje modul orientovaný na environmentální osvětu veřejnosti. Od roku 2005 působí STEP v rámci tohoto systému již samostatně.

STEP nabídla jasnou koncepci vycházející z principů ekologického poradenství podle systémového přístupu. Touto formou STEP napomáhá posílení a rozšíření dalších nevládních organizací.

Od roku 2004 do současnosti je ekoporadenství rozvíjeno zejména formou projektů podpořených ze Strukturálních fondů EU v rámci grantového schématu MŽP Síť regionálních informačních a poradenských center.

Environmentální poradenství v legislativě ČR

Environmentální poradenství spadá do širšího rámce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Do legislativy evropských zemí se obvykle promítá v rámci implementace Aarhuské úmluvy, kterou Česká republika ratifikovala na podzim 2004.

ZÁKON č. 17/1992 Sb. ze dne 5. prosince 1991 o životním prostředí, ve znění zákona 123/1998 Sb. a zákona 100/2001 Sb. uvádí:

§ 16

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k účtě k životu ve všech jeho formách.

ZÁKON č. 6/2005 Sb. ze dne 16. prosince 2004, kterým se mění zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění zákona č. 132/2000 Sb. popisuje v § 13 „Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta“ kompetence jednotlivých orgánů a pro MŽP uvádí:

(3) Ministerstvo životního prostředí

- a) zpracovává Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice (dále jen „Státní program“) a předkládá jej vládě ke schválení,
- b) garantuje, koordinuje a aktualizuje Státní program prostřednictvím akčních plánů na příslušná léta a
- c) **podporuje rozvoj osvěty vedoucí k preventivní ochraně životního prostředí (dále jen „environmentální poradenství“).**

Na základě výše uvedeného zákona zpracovaný Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (SP EVVO) pro Českou republiku (přijatý Vládou ČR - usnesením č. 1048/2000, dále upraveno usneseními č. 1010/2002 a č. 96/2002) se v rámci kapitoly 9. věnuje informacím, osvětě a poradenství pro veřejnost:

9. Informace, osvěta a poradenství pro veřejnost

9.1. Cíle

Vytvořit nabídku aktivit podporujících a ovlivňujících zájem a povědomí veřejnosti o životním prostředí a jeho problémech. Každému občanu podávat odpovědně a výhradně pravdivá prověřená sdělení, zpřístupnit objektivní a všestranné informace o životním prostředí, ekologických problémech a jejich řešení, výrobcích a jejich vztahu k životnímu prostředí tak, aby se mohl uvědoměle a kvalifikovaně rozhodovat ve prospěch trvale udržitelných modelů. Zabezpečit úplné povědomí veřejnosti o právu životního prostředí a podporovat široké a kvalifikované vstupování občanů i organizací do rozhodovacích procesů. Vytvořit specifickou nabídku pro konkrétní zájmové, profesní, věkové a sociální skupiny a motivovat je

k environmentálně šetrnému chování. Základním předpokladem pro tuto činnost je vysoká profesionalita a vysoká odpovědnost k veřejnosti. Každá nepřesná informace musí být ihned veřejně opravena. Využívat možnosti mediálního působení na různé skupiny obyvatel a podporovat vybrané informační zdroje a kampaně.

9.2.2. Environmentální poradenství

Cíle: Poskytovat odborné a kvalifikované rady a doporučení veřejnosti. Popularizovat výsledky vědy a výzkumu ve prospěch životního prostředí v praxi, přibližovat šetrné životní standardy požadavkům veřejnosti a ovlivňovat veřejnost ve směru (trvale) udržitelného rozvoje společnosti. Podílet se na prezentaci dat odborného charakteru a podporovat exaktní relevantní informace.

Cílové skupiny: široká veřejnost, zájemci o informace a rady, konkrétní zájmové, profesní, věkové, sociální, místní a další skupiny.

Dílčí úkoly:

Poskytovat informace v pravidelných otevíracích hodinách, formou poradenství po telefonu, poskytováním písemných podkladů, brožur, letáčků, literatury, videokazet, nabídky přednášek a dalšího vzdělávání, odkazů na specializované instituce a odborníky, ukázky modelových projektů, umožnění přístupu na Internet atd.

- realizovat pilotní projekty a demonstrační instalace ekologicky šetrných inovací a jejich vyhodnocení a přenos,
- napomáhat osvětě spotřebitelů o výrobcích a službách a jejich dopadech na životní prostředí,
- připravovat programy a projekty napomáhající uvádění přijatých koncepcí, zákonů i politik do praxe, a to jak komunálních, tak státních,
- podílet se na vytváření strategických rozvojových dokumentů, zabezpečení účasti veřejnosti,
- organizovat kulaté stoly, poradní sbory, pracovní skupiny k řešení environmentálních problémů a (trvale) udržitelného rozvoje daného území,
- podporovat zprostředkování komunikace mezi odborníky v oblasti životního prostředí a veřejností,
- provozovat informační centra (linek), specializované knihovny a videotéky,
- usnadňovat přenos úspěšných konceptů zvyšování environmentálního povědomí ze zahraničí a jejich adaptace pro podmínky ČR,
- propagovat a podporovat aplikaci výsledků vědy a výzkumu v praxi pro životní prostředí,
- poskytovat kvalifikované rady nebo přístup k informačním zdrojům.

Usnesení vlády ČR č. 1155/2006 schvaluje Akční plán SP EVVO v České republice na léta 2007 až 2009, který mj. zakotvuje zpracování rozvojového programu environmentálního poradenství v ČR jako významné služby ve veřejném zájmu a přináší i další konkrétní úkoly týkající se jednotlivých cílových skupin (veřejnosti, úřadů, podnikatelů).

Systémové poradenství

Za základní metodu pro poradenskou činnost považujeme systémové poradenství. Systémový přístup k environmentálnímu poradenství je založen na tom, jaký vztah vůči klientovi (příjemci poradenské služby) zaujímá poradna či poradce (vztah systému klienta k systému poradce). STEP užívá systémové poradenství jako společný metodický přístup k environmentální poradenské činnosti.

Zahrnuje 5 typů poradenské činnosti:

1. Zprostředkování
2. Poskytování informací
3. Posudky
4. Vedení /management/ na dobu určitou
5. Procesní poradenství

Teprve ve vzájemné provázanosti tvoří tyto činnosti ucelený plnohodnotný přístup k poradenským službám a zaručují jejich účinnost vedoucí k žádoucím výsledkům, ke změnám postojů a chování u klienta ve prospěch udržitelného environmentálního hodnotového systému. Systémový přístup je zvláště vhodný do našich společenských podmínek a odpovídá požadavkům na cílevědomé budování partnerství k řešení problémů občanské společnosti. (Řada poradenských systémů – zejména v sociální oblasti – např. občanské poradny – záměrně nepraktikují všechny úrovně systémového poradenství – zejména z důvodu zachování soukromí klienta a jeho rodiny. V oblasti ochrany životního prostředí tato zábrana neexistuje – ochrana je veřejným zájmem.)

Základní rozdělení klientů - cílových skupin pro environmentální poradenství vychází z určení služby úspěšné vícesektorové spolupráce s tím, aby nebyl opomenut žádný významný sektor občanské společnosti. Poradenství je tedy určeno:

1. **Jednotlivcům**
2. **Veřejnosti (obecné i odborné)**
3. **Samosprávě a státní správě**
4. **Podnikatelským subjektům**
5. **Vícesektorovým skupinám (vědomá partnerská spolupráce)**

Tabulka č. 1: Systémové poradenství v praxi

Typ	Ilustrativní příklad - oblast: jídlo
1. Zprostředkování: odesílání klientů, jejich kolování mezi agenturami <i>Odkážeme klienta na jiného odborníka z nabídky služeb</i>	Pošleme klienta do restaurace - poradíme mu cestu, nabídneme typy restaurací.

Typ	Ilustrativní příklad - oblast: jídlo
2. Poskytnutí informací. Písemné podklady, brožury, letáčky, literatura, přednášky, nabídka dalšího vzdělávání	Dáme klientu kuchařku, popř. i informaci o pracovních nástrojích a místech, kde lze dostat suroviny – přísady.
3. Posudek. Písemná analýza a zhodnocení problému klienta, většinou s doporučením, jak by měl jednat	Provedeme analýzu stravy a stravovacích zvyklostí klienta, popř. navrhneme určité změny.
4. Odborné a tzv. procesní poradenství. Poradenský systém se spojí se systémem klienta. Expert je kompetentní k: <i>udání podnětů, společnému provedení akce, implementaci (zabudování do standardního chodu klientova systému)</i>	Vaříme společně s klientem až do okamžiku, kdy to již zvládne sám.
5. Vedení (management) na dobu určitou. Poradce se stane dočasně součástí systému klienta, je zodpovědný za realizaci určitého projektu.	Klientovi uvaříme a zůstaneme s ním, dokud pokrm nesní.

Historie - vývoj metody - výsledky

Systémový přístup ekologického poradenství užívají ekologické poradny od roku 1998, kdy jej STEP převzala na základě kontaktu s evropským poradenstvím z Rakouska a přijala jako společný model pro svou činnost, specificky vhodný do našich tehdejších podmínek transformace společnosti – poradny nejen radí, ale také pomáhají, řeší ukázkové pilotní projekty, vytvářejí partnerství. A od začátku je tento model dále rozvíjen:

- praxí jednotlivých ekologických poraden
- projekty celé sítě a rozšiřováním sítě
- dalším vzděláváním ekoporadců.

V činnosti jednotlivých poraden nejsou a nemusí být všechny složky systému stejně vyvážené. Některé typy poradenství mohou v činnosti převažovat či po určitou dobu i chybět, záleží od typu poradny, jejího postavení v místě působnosti, možnostech rozvoje.

Ekologické poradny dále rozpracovávají nástroje a produkty k zabezpečení kvalitních poradenských služeb v souladu s metodou systémového poradenství. Systém přitom napomáhá potřebné odborné specializaci jednotlivých poraden. Cílem však je v konečném výsledku využívat všech základních typů poradenství, které se uplatňují v řadě prakticky realizovaných a pokračujících projektů sítě i jednotlivých poraden.

Pro větší názornost prezentuje Tabulka č. 1: Systémové poradenství v praxi jednotlivé typy poradenství na konkrétních příkladech. Ještě podrobněji - včetně nástrojů a produktů odpovídajících daným typům poradenství – jsou uvedeny v příloze č. 1, kde je modelově zpracována konzultace týkající se pozemkového spolku.

Nástroje a produkty environmentálního poradenství

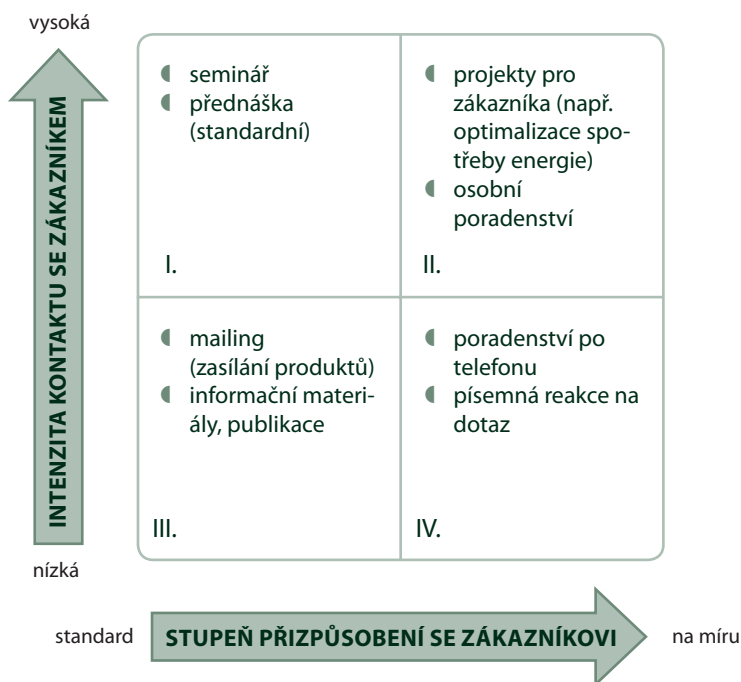
Existuje celá řada nástrojů a produktů environmentálního poradenství, které umožňují poradnám kontakt s klienty. Významnými a osvědčenými nástroji jsou zejména:

- zelený telefon
- odborné poradny
- knihovna
- informační centrum
- kulaté stoly
- místní trhy
- pilotní projekt
- projekty Místní agentury 21
- změna chování instituce
- vydávání neperiodických publikací
- vydávání periodických titulů – různé časopisy, bulletin, zpravodaje
- provozování internetových portálů a stránek, vydávání internetových periodik

Volba a využití jednotlivých typů nástrojů závisí na lokálních podmínkách (velikost města či obce, charakter cílové skupiny, téma, ...).

Produkty environmentálního poradenství můžeme na základě intenzity kontaktu se zákazníkem a stupněm přizpůsobení zákazníkovi (tj. ušití na míru) rozdělit dle následujícího schématu.

Schéma: Dělení produktů

Významnými poradenskými produkty jsou např.:

- Konzultace pro klienty (viz níže)
- Praktický rádce (viz struktura a informace str. 21-38)
- Letáčky
- Kartotéka odpovědí na často kladené otázky (viz též www.ekoporadna.cz)
- Konkrétní pilotní projekt

Konzultace pro klienty

Intervence – zásah, zákrok do nějakého jevu nebo procesu s cílem ovlivnit jej

Konzultace – porada s odborníkem

[Encyklopedický slovník]

Jedním z nejčastějších produktů environmentálních poraden jsou přímé konzultace pro klienty. Jedná se o poradenské služby vyžádané klientem. Charakteristické je, že dle systémového poradenství ve většině případů zůstává odpovědnost na klientovi (s výjimkou „managementu na dobu určitou“, kdy poradce na omezenou dobu přijímá odpovědnost za klienta). Podnícení osobní odpovědnosti a povzbuzení klienta k vědomí, že k řešení problému může sám přispět, bývá v některých případech nejtěžší úlohou ekoporadce. Pro evidenci poskytnutých konzultací je v rámci Sítě ekologických poraden a programů NS-SEVVO či EP používán standardizovaný formulář – viz příloha č. 2. Řada poraden si jej dále modifikuje tak, aby vyhovoval co nejlépe charakteru a rozsahu jejich služeb.

Pro označení konzultačních služeb se užívá také spojení „přímé poradenské intervence“. Slovo intervence ze své definice ale nezahrnuje důležité aspekty poradenských služeb – jejich vyžádání klientem a ponechání odpovědnosti na klientovi.

Management kvality, standardy

Standard – měřítko, norma, kritérium, obecně uznávaný vzor

[<http://www.slovník-cizich-slov.cz/>]

Standard – ustanovené pravidlo nebo báze pro srovnávání pro měření nebo posuzování kapacity, kvantity, obsahu, rozsahu, hodnoty nebo kvality

[http://www.chesapeakebay.net/info/qa_glossary.cfm]

Kvalita – hodnota, jakost, stav věci

[<http://www.slovník-cizich-slov.cz/>]

Kvalita – naplnění očekávání a požadavků klienta

[www.vmec.org/glossary/]

Hlavní cíle a důvody pro formulaci standardů kvality lze shrnout do následujících bodů:

- ❶ Sjednocení pohledu a přístupu k environmentálnímu poradenství
- ❷ Garance minimální kvality služeb
- ❸ Rozvoj ekoporadenství – profesionalizace a kvalifikace, vzdělávání, financování
- ❹ Benchmarking, srovnávání, hodnocení

V současné době se kritéria EVVO pro cílovou skupinu dospělé veřejnosti objevují v rámci:

- ❶ akreditací ekocenter ČSOP
(<http://www.csop.cz/smernice/Smernice5.rtf>)
- ❷ programu NSSEVVO 2004, 05 - modul 4, příp. 5
(<http://www.esc.cz/narodnisit/>)
- ❸ navazujícího programu EP 2005 – oblast A
(<http://www.ekoporadna.cz/ep.php>)
- ❹ podmínek pro členství ve STEP
(<http://www.ekoporadna.cz/jakclenem.php> - zveřejněné podmínky jsou v současné době revidovány)

Tyto systémy požadavků se zaměřovaly především na kritéria, která popisují jednotlivé způsoby informování a osvěty veřejnosti i environmentálního poradenství zejména z pohledu kvantity práce a umožňují získat měřitelné výsledky (počet akcí pro veřejnost, počet osobohodin přednášek, počet poskytnutých konzultací v poradně, ...). Zároveň dobře popisují institucionální zabezpečení – tj. požadavky na organizaci (právní subjektivita, prostory, účet, komunikace, ..). Zabezpečení odbornosti a kvality poskytovaných služeb není v rámci stávajících systémů v dostatečné míře řešeno. Program NSSEVVO i EP myslí na zlepšování kvality služeb povinným vzděláváním, které je zapojeným organizacím uloženo. Členství v Síti ekologických poraden je podmíněno doporučeními dvou dalších členů, kteří prověřují kvalitu poradenských služeb, pro výstupy a projekty realizované pod logem STEP byl zaveden systém interních oponentur (v případě Kartotéky ekologického spotřebitele i externích). Relevantní kvalita a odbor-

nost informačních a poradenských služeb pro veřejnost je plně v souladu se SP EVVO (z bodu 9.1. ... *Každému občanu podávat **odpovědně a výhradně pravdivá prověřená sdělení**, zpřístupnit **objektivní a všestranné** informace o ... Základním předpokladem pro tuto činnost je **vysoká profesionalita a vysoká odpovědnost** k veřejnosti...*).

Příkladem současně užívaných standardů v env. poradenství jsou např. „Minimální standardy env.poradenství“ užívané STEP (viz příloha č.3).s

Mezi možné nástroje řízení a kontroly kvality lze zařadit:

- evaluační rozhovory vedoucích poraden s ekoporadci (zaměřené na poradenské kompetence, oblasti práce, vzdělávání, ...)
- sebereflexe ekoporadců
- monitorovací kritéria, statistické údaje (např. počet klientů, počet a typ služeb, délka služby klientovi, počet akcí, počet účastníků, ...)
- vzájemné srovnání kapacit poraden
- interní a externí oponentury
- hodnocení spokojenosti klientů (zpětná vazba formou rozhovorů, hodnotících formulářů, dotazníků, průzkumů)
- spokojenost dárce, sponzora (rozhovor, dotazník)
- standardizované odpovědi na často kladené otázky
- externí hodnocení služeb poradny
- přehled referencí
- monitoring mediálních ohlasů
- monitoring minimalizace negativních vlivů na ŽP (snížení produkce odpadů, snížení spotřeby čisticích prostředků, úspory energie, snížení nákladů, ...)
- a další

Další informace ke standardům ekoporadenství a řízení kvality lze najít také v publikaci *Quality standards for eco-counselling in Europe*, která byla částečně přeložena i do češtiny (viz www.ekoporadna.cz).

Jak začít? – tipy a zkušenosti z provozu ekoporadny

Prostorové a technické zabezpečení

Pro provozování poradny potřebujete místnost, počítač, možnost přístupu na internet, e-mail a vlastní webové stránky, výhodou je záznamník či kopírka. Důležitá je poloha vaší poradny ve městě či obci – najdou vás vaši klienti?, je či bude poradna v centru nebo v okrajové části?, budou spíše přicházet osobně nebo telefonovat?, je poradna v přízemí nebo v patře?, má poradna přímý vstup z ulice?, má možnost oslovit kolemjdoucí z výlohy nebo informační vitríny? Pozorně přemýšlíme také nad uspořádáním interiéru poradny. Určitě musí mít prostor (stolek, židle) pro vedení jednání s klientem, který poskytuje klientovi soukromí. Důležitý je systém v materiálech, pořádek, přehlednost, nástěnky, umístění letáků a informačních materiálů, vystavení prodejní literatury, přehled o titulech k vypůjčení (knihovně) apod. Stanovení otvírací doby poradny musí reflektovat potřeby klientů a samozřejmě aktuální personální možnosti vaší poradny. Lepší je kratší (ale respektovaná) otvírací doba s nabídkou návštěvy mimo tyto hodiny po předchozí domluvě než často vyvěšovaná cedule „Z technických důvodů zavřeno“.

Ekoporadci

Poradna musí mít svého nebo své poradce. Většinou se jedná o absolventy nebo studenty environmentálních nebo přírodovědných oborů, kteří praxí v poradně získávají dovednosti komunikační. Týmy poradců tvoří podle rozsahu otevírací doby většinou jeden až dva profesionální pracovníci a několik dobrovolníků, většinou studentů, ale i maminek na mateřské dovolené, důchodců, lidí, kteří jsou momentálně bez práce, apod. Dle zkušeností ekologické poradny Veronica je pro zajištění celotýdenního provozu potřeba alespoň dvou pracovních úvazků (v případě Veroniky jeden pracovní úvazek zajišťují 2 profesionální pracovníci a druhý pokrývají 4 dobrovolníci). Z pohledu zajištění kvality poradenských služeb by byla ideální situace, kdy by poradenství zajišťovali pouze profesionální pracovníci. Jejich podíl na poskytování poradenských služeb je limitován především finančními možnostmi. V každém případě je důležité průběžné vzdělávání a rozvoj kapacit poradců. Při příp. zaměření vzdělávání či formulaci požadavků při hledání nových pracovníků vám může pomoci popis pracovní pozice ekoporadce zveřejněný ve studii „Environmentální poradenství“ (viz www.ekopordna.cz).

Financování

Personální, prostorové i technické zabezpečení chodu poradny vyžaduje finanční zajištění. Prostředky pro běžný každodenní provoz z klasických grantových zdrojů jsou poměrně obtížně dostupné. Vhodným řešením je finanční podpora provozních nákladů poskytovaná místní samosprávou. Je potřebné ihned od začátku usilovat o navázání spolupráce se samosprávou místa, ve kterém vaše poradna je. V počátcích se může získávání financí na chod poradny zdát jednodušší. Jakmile se ale poradna zaběhne a bude potřebné investovat mnoho neviditelné práce do vnitřních činností, najednou zjistíte, jak důležitou se pro vás stane podpora samosprávy, tj. finanční pomoc věnovaná poradně každým rokem.

Vzdělávání a předávání informací mezi poradci

Bude-li ve vaší poradně působit více pracovníků, je nezbytné, aby se tito pracovníci pravidelně scházeli a vyměňovali si poznatky nasbírané za předchozí období, které považují za důležité probrat s ostatními (osvědčila se frekvence setkávání jedenkrát za čtrnáct dní na 1,5 hodiny). Tato setkání by měla být doplněna o krátké školení na určité téma (nejčastěji ho připraví přímo někdo z poradců nebo přizvaný host – specialista). Z těchto školení zpracováváme krátký zápis (jednak utřídíme získané informace a tento zápis je také dobrou pomůckou pro případné nové kolegy poradce). Tak je v týmu zaveden mechanismus, který bude všechny udržovat “v kondici”. Důležité jsou i výměny zkušeností mezi poradci z různých organizací (např. v regionální, národní či evropské síti či tematicky zaměřených pracovních skupinách a mailing listech).

Evidence dotazů

Důležitou součástí práce environmentálního poradce je evidence dotazů a mechanismus, jak řešit dotazy, které nebyly zodpovězeny ihned. Poradny používají pro evidenci většinou sešitů nebo častěji evidenčních tabulek (viz příloha č. 2) v tištěné či elektronické podobě. Kromě kvantifikace a prezentace činnosti poradny umožňují evidenční tabulky také analýzu potřebnou při úvahách o dalším rozvoji vaší poradny (která témata řešit v rámci projektové práce poradny, jak modifikovat otevírací hodiny, jaké formy kontaktů jsou ve vaší lokalitě preferovány apod.). Poznámky v evidenčním sešitě či tabulce umožňují také interní komunikaci mezi poradci (předání řešení dotazu kolegovi s příslušnou odborností, upozornění na nový typ dotazu a způsob jeho řešení apod.). Evidenční listy umožňují také kvantifikaci a popis poradenské činnosti pro případné dárce.

Prodej literatury

Doplňkem poradenské činnosti a zároveň lákadlem, hlavně pro studentskou vrstvu obyvatelstva, je prodej malonákladové literatury a publikací, které se vztahují k regionu, životnímu prostředí. Velkým kladem je, že si lidé z vaší poradny něco odnesou, něco, co si přečtou nebo aspoň prolistují. Je tak posílen dopad poradenské činnosti a je otevřena cesta pro šíření osvěty mezi známé a přátele klienta.

Drobný prodej literatury je však poměrně náročný na administrativu. Vyžaduje příslušnou klausuli ve stanovách nebo živnostenský list, skladovou evidenci, objednávkový a distribuční systém, bezpečné přechovávání peněz v poradně, odpovědnost za stav kasy a skladu publikací.

Informace pro klienty

Samotnou kapitolou jsou informační letáčky a pozvánky na akce. Každá poradna je ráda, pokud má přístup k těmto materiálům na rozdávání. Podobně jako literatura je to něco, co si může klient odnést přímo domů. Pokud ovšem míra letáčků přeteče, stává se poradna neuspořádaným “skladištěm”, ve kterém se orientuje, a to jen stěží, jen sám poradce. Takže letáčky ano, ale s mírou! Osvědčilo se ukládání letáčků do přehledných “kapsářů” zavěšených na stěně či stojanu.

Spolupráce s médii

Důležité je zviditelnění nabídky služeb poradny a jejich propagace, při které hraje významnou roli spolupráce s médii. Pro zabezpečení přílivu zájemců je

dobré udržovat trvalý kontakt s novináři a využívat příležitosti médií k prezentaci. Dobře se osvědčila např. pravidelná rubrika v regionálním deníku „Dotaz týdne“, popř. v měsíčníku jednotlivých městských částí či v obecních novinách. Je dobré považovat, jaké vizitky si necháte vytisknout, jaké poutače se vám budou hodit, i pro případ, že se budete účastnit veřejné akce apod.

Poradenské mnohatero

Poslední věcí, kterou lze doporučit, je sepsání základních pravidel pro práci ve vaší environmentální poradně. Tento jednoduchý několikabodový návod bude pomoci při základní orientaci nově příchozích pracovníků i pro zachování osobité tváře vaší poradny. Materiál může být součástí standardů pro vaší poradenskou činnost či se z nich odvíjet.

Informační báze a informační zdroje poraden

Informační báze je důležitou součástí každé environmentální poradny. Obvykle ani zkušený poradce s dlouholetou praxí není schopen pokrýt svými znalostmi celou oblast problémů týkajících se životního prostředí. Základní literaturou (takovou povinnou četbou) pro každého poradce by mohly být publikace:

- **Desatero domácí ekologie** (Máchal, Vlašín)
- **Spotřebitelské otázky a odpovědi ekologických poraden** (STEP) – viz www.ekoporadna.cz
- **Praktický rádce - Jak chránit životní prostředí** přímo ve vašem místě (viz str.21-38, která v základní struktuře rádce přináší kontakty pro ústecký kraj), zpracování rádce patří obvykle k prvním publikačním počínům poradny)
- **Legislativa z oblasti ŽP**
- Některá z publikací k problematice účasti veřejnosti (např. z Ekologického právního servisu) popisující možnosti účasti občanů na rozhodování ve věcech ŽP)

Další poradenské materiály, informace a kontakty k jednotlivým tématům budete postupně získávat při vlastní poradenské činnosti. Osvědčilo se materiály archivovat a sřádat do šanonů dle jednotlivých témat (např. chráněná území, stromy, ptáci, ježci, netopýři, ekologické zemědělství, odpady, obaly, energie, voda, spotřebitelství, doprava, ekologická výchova, apod.).

Vyplatí se zmapování institucí a organizací majících vztah k životnímu prostředí ve vašem místě (viz str. 42-43). Pro ulehčení práce doporučujeme sepsat **přehlednou tabulku nejpoužívanějších kontaktů**, která bude viset na pracovní nástěnce či bude jinde "po ruce" a pravidelně ji aktualizovat.

Obecně platí vysoký důraz na kvalitu a aktuálnost předávaných informací. Informace je potřeba před předáním klientovi verifikovat.

Spotřebitelské otázky a odpovědi ekologických poraden (Kartotéka)

Kartotéka ekologického spotřebitele je dlouhodobým a doposud nejrozsáhlejším projektem STEP, na kterém spolupracovali jak pracovníci jednotlivých členských poraden STEP, tak externí odborníci. Jedná se o soubor odpovědí na často kladené otázky z poradenské praxe. Jednotlivé poradny se většinou úžeji zaměřují na určitá témata – některé na odpady, jiné na úspory energie a další třeba na znečištění odpadních vod. Při řešení otázek pak spolupracují a vyměňují si své zkušenosti. Publikace umožňuje sdílení zkušeností nejen mezi poradnami – členy STEP, ale i dalšími organizacemi a institucemi.

Odpovědi jsou tematicky děleny (odpady, praní a čištění, hračky a kreslicí potřeby, škodliviny v životním prostředí, tepelné izolace, energie, ochrana přírody a krajiny, ochrana spotřebitele a označování výrobků, ...).

V každé odpovědi ekoporadce najde: stručný popis problému, doporučení vhodného chování, přehledně členěné podrobnější informace, odkazy na související právní předpisy a literaturu. Přehledné členění umožňuje rychlou orientaci v textu, který pak lze dobře využít jak při osobním, tak i při telefonickém kontaktu s klientem. Zpracované otázky s vhodně upraveným rozsahem a doplněné o místní údaje lze uplatnit pro rubriku místního zpravodaje či tvorbu informačních materiálů pro veřejnost apod.

Na odbornou úroveň dohlíželi odborníci (z vysokých škol, výzkumných ústavů, ...), kteří texty lektorovali. Publikace byla postupně vydána tiskem, následně publikována na CD a na internetových stránkách (více informací v kanceláři STEP).

Komunikační dovednosti poradce

Motto: *Za nadání jak správně jednat s lidmi zaplatím víc, než za cokoliv jiného pod sluncem“ [J.D.Rockefeller]*

Komunikační schopnosti a umění vést rozhovor, ať už při telefonickém nebo při osobním kontaktu s klientem, patří k základním dovednostem každého ekoporadce.

Komunikační dovednosti

Kromě poskytování informací velmi často používáte další dovednosti jako naslouchání, pokládání doplňujících otázek, shrnutí tématu, aktivizování (poskytnutí zcela jasných návodů, co mohou lidé udělat pro změnu k lepšímu, a jejich podpoření, aby tak skutečně učinili).

Naslouchání

Naslouchání v průběhu rozhovoru je velice důležité. Neznamená to pasivitu, ale naopak, aktivní přístup. Aktivní naslouchání vám pomůže zjistit, na co přesně se klient dotazuje. Pomůže vám to získat více důležitých detailů. Když vy pozorně nasloucháte klientovi, motivujete i jeho, aby vám později pozorně naslouchal. Při telefonickém rozhovoru, kdy klient nevidí vaše gesta, musíte účast a naslouchání projevit nahlas.

Všímejte si toho, co můžete vytušit za slovy, jaké jsou emoce nebo názory klienta. Mnohé můžete zjistit i pomocí doplňujících otázek.

Kladení otázek

Kladením otázek podpoříte tazatele, aby vám řekl více o svém problému. Ukážete tím také, že pozorně posloucháte. Pomocí kladení správných otázek budete moci diskusi řídit a podat konkrétní rady. Dotaz se tímto také upřesní. Někdy je nutné položit mnoho dalších otázek, ale dávejte si pozor, aby se otázky vztahovaly k tématu. Váš rozhovor by neměl mít charakter vyslýchání.

Rozšiřující dotazy, které začínají tázacím - kdo, co, kde, z jakého důvodu, jak? pomohou zpřesnit některé dotazy či vyprávění, které jsou vysvětleny poněkud mlhavě. Je dobré neklást příliš mnoho otázek, které začínají tázacím proč? Odpověď by pak mohla nabýt spíše charakteru omluvy nebo ospravedlnění.

Jednoznačnější otázky, směřované na odpověď ano-ne, začínají obvykle slovesem. Například: „Koupil jste tento výrobek v supermarketu? Stalo se vám to už někdy dříve?“. Otázky, kdy nabízíte určitou volbu, patří také do této kategorie. Jsou to například: „Pojedete na kole, anebo autobusem? Používáte na pracovišti plastové kelímky na jedno použití, anebo porcelánový hrníček?“

Shrnutí

Na konci shrneme obsah rozhovoru. Můžeme využít např. formu otázky, takže druhá strana může reagovat: „Vy se tedy ptáte, jestli je rozumné koupit si okenní těsnění typu XY?“ Při závěrečném shrnutí můžete také reagovat na emoce klienta, jako jsou obavy nebo rozčilení.

Shrnutí tématu je důležité z těchto důvodů:

- projevit, že doopravdy posloucháte a podporujete klienta, aby mluvil o problému
- ukázat, že rozumíte tomu, co má druhá strana na mysli
- ujistit se, že jste opravdu pochopili, v čem je problém
- dát najevo, že si nejste zcela jisti pochopením problému a dát možnost k jeho dokonalému vysvětlení
- udržovat nit rozhovoru
- strukturovat rozhovor
- udržovat hovor na ústředním tématu
- dovést rozhovor do zdárného konce

Získávání informací

Abyste získali patřičné informace musíte:

- si být jisti, že správně rozumíte otázce
- zjistit pozadí problému
- udělat si rámcovou představu o problému, na který se volající dotazuje
- sestavit vše, co potřebujete, abyste mohli otázku kvalifikovaně zodpovědět
- odpovédět tak, aby to bylo srozumitelné tazateli

Dovednosti jako je naslouchání a kladení otázek jsou důležité pro správné pochopení klientovy otázky. Někdy jsou to spíše obecné otázky jako například: „Co si myslíte o používání kamen na dřevo?“. Jindy jsou to speciálnější otázky typu: „Uvolňuje se dioxin při spalování dřeva?“ Důležité je pochopit i pozadí otázky, abyste byli schopni podat dobrou informaci. Tazatel se může v těchto případech rozhodovat pro změnu vytápění ve svém rodinném domě stejně tak, jako se může obávat možného negativního vlivu spalování dřeva v kamnech svých sousedů.

Vždy více převažuje podávání informací než kladení otázek. Když svého klienta správně informujete, tak to znamená, že přemýšlíte současně při jeho výkladu o situaci a vždy přidáváte ještě další užitečné informace.

Aktivizování

Aktivizování lidí má velký význam, protože pouhé předávání informací a rad může pro klienta přinést relativně málo konkrétních změn. A pokud chceme, aby se zlepšil stav našeho životního prostředí, potřebujeme motivovat občany k jejich vlastním činům.

Často se setkáte s klienty, kteří požadují, abyste vyřešili jejich problém. Tyto lidi musíme povzbudit a podnítit k jejich vlastní aktivitě.

Pro aktivizování je důležité:

- pochopit v průběhu konverzace důvody a příčiny dotazu
- převzít iniciativu
- mít pozitivní přístup
- reagovat na odpor proti změně
- být schopni odhadnout míru ochoty něco učinit

Zpětná vazba

Pro zlepšování konverzačních schopností poradců je nutné věnovat pozornost správné zpětné vazbě. To znamená, že sdělíte svým spolupracovníkům, jak se vám jevíly jejich rozhovory, které jste sledovali a jaký dojem jste měli z jejich slovního projevu a z jejich chování. Tak si ostatní mohou

porovnat, jestli dojem dopovídá tomu, jak odpověď zamýšleli.
Dobrá zpětná vazba je, když je:

- konkrétně zaměřená a ne obecná
- měla by se vyhnout osobnímu hodnocení, tedy zaměřit se na to co a jak bylo řečeno a ne na to jaký váš kolega je a nebo proč to říká takovým způsobem
- zaměřit se pouze na to chování, které může být změněno
- myslíte na to, že cílem je změna k lepšímu, tedy záměrem je práci zlepšit, ne se lidí dotknout
- zpětná vazba není totéž co kritika

Síť ekologických poraden

Ekologické poradenství prováděla již před rokem 1997 síť ekocenter, některá NNO zaměřená na problematiku ochrany přírody a krajiny a na životní prostředí (ČSOP, Brontosaurus, Duha, Greenpeace, Děti Země a další).

Síť ekologických poraden byla založena v září 1997 jako občanské sdružení subjektů zabývajících se ekologickým poradenstvím. Ekologické poradny v pěti místech republiky již po tři předcházející roky (1995-1997) spolupracovaly na společném projektu, zaměřeném na vzájemnou komunikaci a společné vzdělávání.

Samotné projekty jednotlivých poraden zasahují do řady oblastí péče o životní prostředí. Projekty městských poraden se velmi často zabývají prevencí vzniku odpadů, šetřením vody a energie, spotřebitelským poradenstvím, poradny ve venkovských oblastech věnují pozornost podpoře trvale udržitelného využívání krajiny a podpoře ekologického zemědělství. STEP je členem Evropské asociace ekologických poradců – Eco-Counselling Europe.

Cíle a poslání STEP

Pro posílení prosazování společných cílů a zvýšení efektivity své práce založily ekologické poradny sdružení, jehož poslání a cíle jsou:

- prosazovat preventivní ochranu životního prostředí jako princip při rozhodování jednotlivých občanů, orgánů státní správy a samosprávy i podnikatelské sféry
- podporovat vzájemnou spolupráci, výměnu zkušeností a informací svých členů v oblasti ekologického poradenství, napomáhat udržování pospolitosti a poskytování vzájemné podpory mezi členy STEP
- podílet se na definování a prosazování ekologického poradenství jako profese, pečovat a dbát o kvalitu činnosti a důvěryhodnost svých členů a pečovat o jejich odborný růst a informovanost
- pomáhat dalším organizacím vybudovat a zdokonalit jejich zázemí a vyškolit jejich pracovníky tak, aby mohli kvalifikovaně poskytovat ekologické poradenství

STEP má v současné době 17 členů (viz příloha č. 4 – Adresář členů STEP)

Pro své členy STEP nabízí a zajišťuje:

- metodické i tematické vzdělávání v oblasti environmentálního poradenství
- prostor pro komunikaci a výměnu zkušeností
- inspiraci ze zahraničních projektů a zkušeností
- prosazování, podporu a propagaci environmentálního poradenství
- možnost účasti na společných projektech
- sdílení společných produktů
- pravidelné informování o dění ve STEP

STEP je organizace otevřená

Jsme připraveni inspirovat se dobrými příklady a nápady i poskytovat své znalosti a zkušenosti. Všechny začínající ekoporadny a ekoporadce STEP zve k účasti na seminářích, dílnách, nabízí stáže v poradnách a osobní konzultace, kontakty na odborníky, ...

Praktická část:
Ekologická příručka občana
v Ústeckém kraji

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ÚZEMÍ

Rozloha kraje (km²): 5 334,9

Počet obyvatel: 820 619

Hustota obyvatelstva (obyvatel/km²): 153,8 Zdroj: ČSÚ, ČÚZK

Ústecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem je vymezený územím okresů Děčín, Ústí nad Labem, Teplice, Litoměřice, Louny, Most a Chomutov. Na jeho území se v současné době nachází 16 obcí s rozšířenou působností. Severní hranice kraje je zároveň i státní hranicí se spolkovou zemí Sasko ve Spolkové republice Německo. Na severovýchodě sousedí s Libereckým krajem, na západě s Karlovarským a z malé části i s krajem Plzeňským a na jihu se Středočeským krajem. Přírodní podmínky jsou velmi rozdílné. Hranici s Německem tvoří z větší části hřeben Krušných hor, které pokračují do Karlovarského kraje. Nejvyšší hora pohorí, 1 244 m vysoký Klínovec, leží na hranici obou krajů. Na severní hranici přechází pásmo hor v Labské pískovce s unikátními skalními městy, soutěskami a věžemi až 400 m n. m. Ve vnitrozemí vyniká sopečné České středohoří s nejvyšším vrcholem Milešovkou. Místo, kde Labe u Hřenska opouští české území, je naopak nejnižším bodem republiky (115 m).

Většinu území kraje odvodňuje Labe, jehož nejvýznamnějšími přítoky v kraji jsou Ohře a Ploučnice.

Ústecký kraj má na svém území NP České Švýcarsko a několik významných chráněných krajinných oblastí CHKO Kokořínsko, CHKO České středohoří, CHKO Labské pískovce a CHKO Lužické hory.

Ještě před patnácti lety byla v oblasti po většinu dní viditelnost sotva několik kilometrů. Od počátku 90. let se situace v životním prostředí neustále zlepšuje a krajina opět otevírá své nádherné daleké vyhlídky. Nejvíce finančních prostředků bylo investováno do ochrany ovzduší a klimatu, na ochranu vod a na ekologické nakládání s odpady. Vedle investic do životního prostředí se na nápravě škod pozitivně projevil i proces harmonizace české a evropské legislativy. Vlivem povrchové těžby hnědého uhlí došlo také k velké devastaci půdního fondu kraje. S tímto dědictvím minulosti se Ústecký kraj potýká dodnes i přes podstatný útlum těžební činnosti. Díky rekultivacím těchto území dochází v současné době k výraznému zlepšení a vytváření nových možností využití území, a to jak k návratu k původnímu charakteru krajiny, tak i pro vytvoření nových možností pro podnikání, ale i pro turistiku, sport a zábavu. Ústecký kraj, to je vedle oblastí zasažených již zmíněnou těžbou uhlí také území lesů, hor, malebných údolí, řek a vodních nádrží. Na kole či pěšky lze objevovat stále něco nového. Pro milovníky turistiky je celý kraj protkán pěšími trasami, rozvíjí se i síť cyklostezek. To vše umožňuje seznámit se s nejzajímavějšími kouty kraje. Pomalu se rozvíjí ekologické způsoby hospodaření v zemědělství, převážně však jen ve vyšších a okrajových oblastech a omezuje se na obhospodařování trvalých travních porostů.

INFORMACE O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ

V českém právním řádu je právo na informace o ŽP zakotveno v několika úrovních:

❖ V Listině základních práv a svobod v Článku 35 je zakotveno

- (1) Každý má právo na příznivé životní prostředí.
- (2) Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.
- (3) Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

❖ **Aarhuská úmluva** (sdělení č. 124/2004 Sb. m. s.) Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v otázkách životního prostředí. (Zelený kruh zprovoznil internetovou stránku www.ucastverejnosti.cz, kde informuje o naplňování Aarhuské úmluvy.) Oficiální stránky Úmluvy, kde najdete informace v oficiálních jazycích OSN (angličtina, francouzština, ruština) <http://www.unece.org/env/pp/wgp.htm>

❖ Zákon o právu na informace o životním prostředí (č. 123/1998 Sb.)

Tlak na zveřejňování environmentálních informací v průběhu 90. let byl tak výrazný, že vedl k vytvoření samostatného zákona o právu na informace o životním prostředí (zákon č. 123/1998 Sb.) Občanům tento zákon zpřístupňuje informace, které jsou základní a výchozí podmínkou pro jejich účast na rozhodovacích procesech a na řešení problémů týkajících se životního prostředí.

❖ Zákon o svobodném přístupu k informacím (č. 106/1999 Sb.)

■ KDO MÁ PRÁVO INFORMACE ŽÁDAT?

Právo získávat informace má každý. Toto právo není nijak omezeno - ani věkem, ani státním občanstvím ČR. Každý má právo nahlížet do listin a požít výpisy, výpisy či kopie. Žádost o informace ke stavu ŽP a přírodních zdrojích je povinen příslušný úřad sdělit fyzickým i právnickým osobám

■ NA CO MÁTE PRÁVO SE PTÁT?

Informacemi o životním prostředí (dále ŽP) ve smyslu zákona č. 123/1998 Sb. se rozumí:

- stav a vývoj ŽP, příčiny a důsledky
- připravované činnosti a opatření
- stav složek ŽP (voda, ovzduší, půda...)
- využívání přírodních zdrojů
- vliv staveb, činností a výrobků na lidské zdraví a ŽP
- správní řízení ve věcech ŽP, posuzování vlivu na ŽP
- informace týkající se zvláště chráněných částí přírody
- ekonomické a finanční analýzy použité při rozhodování (pořízené z veřejných prostředků)
- strategie, programy, mezinárodní závazky, týkající se ŽP
- zdroje informací o stavu ŽP
- geneticky modifikované organismy
- energie a různé druhy emisí

- informace o stavu veřejného zdraví, bezpečnosti a podmínkách života (pokud jsou nebo mohou být ovlivněny stavem složek ŽP)
- stav kulturních a architektonických památek (pokud jsou nebo mohou být ovlivněny stavem složek ŽP)
- zprávy o provádění a plnění předpisů v oblasti ŽP

■ KDO MÁ POVINNOST VÁM ODPOVĚDĚT?

Povinnými subjekty ve smyslu zákona č.123/1998 Sb. jsou:

- správní úřady a jiné organizační složky státu a orgány územních samosprávních celků
- právnické nebo fyzické osoby, které na základě zvláštních předpisů vykonávají v oblasti veřejné správy činnosti přímo, nebo nepřímo se vztahující k ŽP
- právnické i fyzické osoby řízené, nebo pověřené shora uvedenými subjekty, které poskytují služby ovlivňující stav životního prostředí

■ KTERÉ INFORMACE NELZE ZÍSKAT?

Informaci nelze získat,

- pokud to vylučují předpisy o ochraně utajovaných skutečností, osobních údajů a osobnosti, duševního vlastnictví (vynálezy, zlepšovací návrhy apod.), obchodního tajemství
- zpřístupnění informace by mohlo mít nepříznivý vliv na ochranu životního prostředí v místech, kterých se informace týká (např. informace výskytu chráněných rostlin a živočichů)
- nelze získat informace opatřované v rámci přípravného řízení v trestních věcech, neukončených řízení a nepravomocných rozhodnutí
- je-li žádost formulovaná obecně a nesrozumitelně, zjevně obstrukčně či provokativně
- žádost se týká nezpracovaných a nevyhodnocených údajů
- žadatel má informaci prokazatelně k dispozici

Porušením obchodního tajemství není zveřejnění informace:

- o působení provozní činnosti podnikatele na ŽP
- hrozí-li bezprostřední ohrožení lidského zdraví a ŽP
- která byla získána z prostředků veřejných rozpočtů

■ JAK RYCHLE VÁM MUSÍ ODPOVĚDĚT?

- Informaci je třeba zpřístupnit bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů.
- V případě výjimečných okolností lze lhůtu prodloužit až do 60 dnů.
- O prodloužení musí být žadatel informován

■ KDYŽ NEVÍTE PŘESNĚ, KDE SE ZEPTAT?

Doručí-li žadatel svou žádost subjektu, který nemá požadovanou informaci k dispozici, je tento povinen postoupit žádost tomu, kdo danou informaci má. Je zároveň povinen žadatele o svém postupu informovat a to nejpozději do 15 dnů.

■ MUSÍTE PRO ZÍSKÁNÍ INFORMACE SPLNIT NĚJAKÉ PODMÍNKY?

- Žádost lze učinit jakoukoliv technicky proveditelnou formou (ústně, písemně, telefonem, telegrafem, elektronickou poštou)

- Žádost se nemusí odůvodňovat.
- V případě nesrozumitelné, nebo obecně formulované žádosti může být žadatel vyzván k upřesnění
- Žadatel může navrhnout formu, jak má být informace zpřístupněna. Pokud subjekt zpřístupní informaci v jiné, než požadované formě, musí svůj postup odůvodnit.
- Pro poskytování informací mohou povinné subjekty stanovit úřední hodiny, jinak se informace poskytují v pracovní době. Dle nového správního řádu jsou dnes úřední hodiny denně. Mezi 11. a 13. hodinou mohou jednotliví referenti chodit na oběd.
- Úhradu za poskytnutí informace lze žádat pouze ve výši nákladů na pořízení kopií, opatření technických nosičů a odeslání informace. Subjekt musí mít k tomuto účelu zpracovaný sazebník úhrad

OVZDUŠÍ

Významné zdroje emisí v kraji představují elektrárny, teplárny, povrchové doly a chemický průmysl. Mezi největší znečišťovatele patří ČEZ, a. s. – Elektrárny Prunéřov 1 a 2, ČEZ, a. s. – Elektrárna Počerady, ČEZ, a. s. – Elektrárna Tušimice 2, Glanzstoff Lovosice, Chemopetrol, a. s. Litvínov, ČEZ, a. s. – Elektrárna Ledvice, United Energy, a. s. – Teplárna Komořany, Teplárna Ústí n. L. v Trmicích a Spolchemie Ústí n. L. – LOVOCHEMIE, a. s., Lovosice – Česká rafinérská, a. s. Kvalitu ovzduší Ústeckého kraje v zastavěných územích měst a obcí v současné době nejvíce ovlivňují zejména doprava a domácí topeniště vybavená spalovacími zařízeními na tuhá paliva. Pro příští období lze očekávat nárůst emisí právě z těchto zdrojů, neboť nárůst cen benzínu, nafty a zemního plynu bude řada majitelů rodinných domků, případně i bytů v bytových domech, řešit přechodem na vytápění levnějším hnědým uhlím. K tomuto jevu může docházet především v těch okresech, které v dané době nebyly zařazeny k územím se zvláštní ochranou ovzduší a kde majitelé domků nedostávali finanční příspěvek na přechod spalování ekologicky příznivějších druhů paliv.

Celková bilance emisí znečišťujících látek do ovzduší vykazuje mírný pokles; pouze u emisí tuhých znečišťujících látek (TZL) z mobilních zdrojů došlo k nárůstu vlivem rozšíření (zpřesnění) bilance těchto látek o odhad emisí z otěrů pneumatik, brzdového obložení a vozovek.

Rozhodujícím legislativním rádcem, zajišťujícím informační podporu ochrany ovzduší, je zákon o ochraně ovzduší č. 86/2002 Sb. V platném znění, včetně prováděcích předpisů, který vstoupil v platnost 1. června 2002, a nařízení vlády 350/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterým se stanovují imisní limity a podmínky a způsob sledování, posuzování, hodnocení a řízení kvality ovzduší.

■ ZAJÍMÁ VÁS AKTUÁLNÍ STAV ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ?

Informace o stavu ovzduší (služba Český Telecom) tel. 14 110

Český hydrometeorologický ústav,

Ústí nad Labem, Kočkovská 18/2699 tel. 472 706 051

Další informace můžete zjistit na webových stránkách **Českého hydrometeorologického ústavu Praha** www.chmi.cz

Informace o aktuálním stavu imisní situace:

- data jsou poskytována jednotlivými provozovateli měřících stanic
- jde pouze o operativní data, která nemohou být dále využívána
- aktualizace dat probíhá každý den v 6, 9, 12, 15, 18, 21 a 24 hodin

měřící stanice	provozovatel	kontakt
Chomutov	ČHMÚ Ústí n.L.....	Kočkovská 18/2699 tel. 472 706 051
Měděnec.....	ČHMÚ Ústí n.L.....	Kočkovská 18/2699 tel. 472 706 051
Tušimice.....	ČHMÚ Ústí n.L.....	
Most	ČHMÚ Ústí n.L.....	Kočkovská 18/2699 tel. 472 706 051
Most	ZÚ Most (dříve OHS)	J. E. Purkyně 270/5, Most 434 64 tel. 477 751 614
Rudolice	ČHMÚ Ústí n.L.....	Kočkovská 18/2699 tel. 472 706 051
Lom.....	ČHMÚ Ústí n.L.....	Kočkovská 18/2699 tel. 472 706 051
Teplice	ZÚ Teplice (dříve OHS)	Wolkerova 3, Teplice 415 01

.....	tel. 477 751 741
Krupka ČHMÚ Ústí n.L..... Kočkovská 18/2699	tel. 472 706 051
Teplíce ČHMÚ Ústí n.L..... Kočkovská 18/2699	tel. 472 706 051
Všechlapy ČHMÚ Ústí n.L..... Kočkovská 18/2699	tel. 472 706 051
Blažim Elektr. Počeradý.....	tel. 411 111 111
Počeradý Elektr. Počeradý.....	tel. 411 111 111
Vyškov Elektr. Počeradý.....	tel. 411 111 111

Zdravotní ústavy v Ústeckém kraji :

Ústí nad Labem, Pasteurova 9, Ústí nad Labem 400 02	tel. 477 751 211
Děčín, Březínova 444/3, Děčín 405 01	tel. 477 751 311
Chomutov, Chelčického 97/1, Chomutov 430 01	tel. 477 751 651
Litoměřice, Mírové náměstí 35, Litoměřice 412 01 ..	Tel. 477 751 510 (511, 512)
Most, J. E. Purkyně 270/5, Most 434 64.....	Tel. 477 751 614
Teplíce, Wolkerova 3, Teplíce 415 01	Tel. 477 751 741

■ ZDÁ SE VÁM, ŽE NĚJAKÝ KOMÍN KOUŘÍ NADMĚRNĚ TMAVÝM KOUŘEM?

Pokud se jedná o komín podniku nebo rodinného domku, informujte o svém zjištění příslušný obecní nebo městský úřad

ČIŽP OŽP v Ústí nad Labem tel: 602 448 702
Kontakty na ČIŽP Oblastní inspektorát v Ústí nad Labem – Oddělení ochrany ovzduší

Babička Roman Ing.	475 246 066, babicka@ul.cizp.cz
Břízová Lenka Ing.	475 246 069, brizova@ul.cizp.cz
Douda Jiří	475 246 066, douda@ul.cizp.cz
Hájek Jaroslav Ing.	475 246 061, hajek@ul.cizp.cz
Havlík Josef	475 246 068, havlik@ul.cizp.cz
Hrabal Ivan Ing.	475 246 063, hrabal@ul.cizp.cz
Humlová Ivana Ing.	475 246 067, humlova@ul.cizp.cz
Chrudimská Dana	475 246 062, chrudimska@ul.cizp.cz
Křivánková Irena Ing.	475 246 067, krivankova@ul.cizp.cz
Namyslova Marie Ing.	475 246 068, namyslova@ul.cizp.cz

■ VIDÍTE NĚKOHO PÁLIT ODPAD?

Podle zákona č. 86/2002 Sb., o ovzduší (§3) lze v otevřených ohništích, zahradních krbech nebo v otevřených grilovacích zařízeních spalovat jen dřevo, dřevěné uhlí, suché rostlinné materiály a plynná paliva určená výrobcem, přičemž uvedená paliva nebo materiály nesmějí být kontaminovány chemickými látkami, tudíž likvidace domovního odpadu spalováním na otevřeném ohništi je nepřípustná a nezákonná, o bezohlednosti k lidem žijícím v okolí nemluvě. Při spalování domovního odpadu venku nebo i doma v kamnech dochází vlivem nízké teploty spalování k úniku jedovatých a prokazatelně rakovinotvorných plynů do ovzduší. Spálit odpad doma v kamnech je proto bez nadsázky to nejhorší, co s ním můžeme udělat.

Pokud jste svědky takového počínání, volejte:

pro rychlý zásah **Městskou policii** tel. 156

Policii ČR tel. 158

příslušný ObÚ či MěÚ

Zaznamenejte datum, čas, místo, intenzitu a barvu kouře !

- omezit větrání, větrat krátce a intenzivně
- omezit sportovní činnost
- omezit vycházení ven (především starší a nemocní lidé, děti)
- snížit používání osobních automobilů
- nedoporučuje se zakládat ohně na veřejném prostranství a provádět činnosti, které jsou spojené s nadměrnou prašností

VODA

Podle odhadu Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) klesly zásoby vody v Evropě o třetinu. Rozdíly mezi zásobami vody a její spotřebou se neustále prohlubují a lze přitom předpokládat, že spotřeba vody bude v následujících letech stále stoupat. Značná část znečištění životního prostředí pochází ze zemědělství (pesticidy, hnojiva i zvířecí exkrementy) a zasahuje i vodní zdroje. Pitná voda se stává strategickou surovinou a do intenzivně využívaných zemědělských oblastí se musí přivádět z velkých vzdáleností.

Počátkem 90. let bylo znečištění vod, zejména povrchových, vnímáno jako druhý největší problém životního prostředí České republiky. Většina vodních toků patřila do kategorií silně či velmi silně znečištěná voda a objevovaly se i vážné kontaminace vod podzemních.

Zásady ochrany povrchové a podzemní vody řeší zákon o vodách (vodní zákon), č. 20/2004 Sb. Účelem tohoto zákona je též přispívat k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závisících suchozemských ekosystémů. Zákon upravuje právní vztahy k povrchovým a podzemním vodám, vztahy fyzických a právnických osob k využívání povrchových a podzemních vod, jakož i vztahy k pozemkům a stavbám, s nimiž výskyt těchto vod přímo souvisí, a to v zájmu zajištění trvale udržitelného užívání těchto vod, bezpečnosti vodních děl a ochrany před účinky povodní a sucha.

■ CO DĚLAT V PŘÍPADĚ HAVÁRIE?

(únik ropných látek, chemikálií apod. do řeky, přehrady, potoka...)

Havárie je mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod.

Povinnosti při havárii:

Kdo způsobí nebo zjistí havárii, je povinen ji neprodleně hlásit Hasičskému záchrannému sboru České republiky nebo jednotkám požární ochrany nebo Policii České republiky, případně správci povodí.

Pokud dochází k nepovolenému vypouštění odpadních vod do povrchových vod nebo na volný terén (např. z autocisterny nebo z volně položené hadice apod.),

Urychleně uvědomte Policii ČR, dále obecní úřad s rozšířenou působností, správce Povodí nebo příslušný oblastní inspektorát ČIŽP.

Policie ČR.....tel. 158

MěÚ OŽP

ObÚ

Povodí Labe s.p.

- provoz Roudnice nad Labem.....tel: 416 805 511
- provoz Litoměřice.....tel: 416 739 006
- provoz Vaňov.....tel: 475 259 771
- provoz Děčín.....tel: 412 512 606

Povodí Ohře s.p.

- provoz Chomutov.....tel.: 474 628 308
- provoz Teplice.....tel: 417 515 711
- provoz.....tel.: 416 782 591 – 3

Když je povrchová voda zjevně znečištěna (vizuálně nebo pachově) – např. výskyt nepřírodní barvy vody, výskyt většího množství pěny, plovoucích látek na hladině apod., nahláste záležitost Hasičskému záchrannému sboru, případně

Policii ČR, správci Povodí nebo příslušnému oblastnímu inspektorátu ČIŽP. Vykazuje-li voda z domovní studny cizorodý pach nebo chuť, zejména když zjištěná skutečnost může souviset s činností mimo hranice dané nemovitosti, odeberte vzorek vody a situaci ohlaste místně příslušnému pověřenému obecnímu úřadu, popř. příslušnému OI ČIŽP.

Při ohrožení jakosti a úniku vod v souvislosti s porušením kanalizačního řádu hlásit havárii též správci veřejné kanalizace:

Severočeské vodovody a kanalizacetel: 417 808 111 (spojovatelka)

- Hlášení poruch (nepřetržitý provoz) Bílá linka tel: 840 111 118
- GŘ Teplice Přítkovská 1689, Teplice 41550
- závod Most Dělnická 14 MOST - Velebudice 43472
- závod Ústí n.L. Masarykova 368 ÚSTÍ n. L. 40010
- závod Vratislavice Sladovnická 1082 VRATISLAVICE 46311
- závod ČOV a ÚV Školní 14 TEPLICE 41534

Jinde kontaktujte **příslušný ObÚ či MěÚ**

■ CHCETE ZJISTIT KVALITU VODY?

Aktuální informace o kvalitě vody z vodovodu:

Krajská hygienická stanice v Ústí nad Labem (viz kapitola ovzduší)

Severočeské vodovody a kanalizace

■ CO DĚLAT, POKUD JSTE SVĚDKY ÚHYNU VĚTŠÍHO POČTU RYB POPŘ. DALŠÍCH VODNÍCH ŽIVOČICHŮ?

Dle možností zajistit důkazní materiál (fotodokumentaci, video, popř. svědectví druhé osoby) a situaci ohlásit příslušnému ObÚ či MěÚ, dále Policii ČR, správci Povodí s.p. nebo ČIŽP. Úhyn ryb je vhodné nahlásit i místnímu rybářskému spolku.

Česky rybářský svaz, Střekovské nábřeží 975/51, Ústí nad Labem

.....tel: 475 531 004

Kontakty na **ČIŽP Oblastní inspektorát v Ústí nad Labem – Oddělení ochrany vod:**

Bauerová Věra Ing.475 246 044 , bauerova@ul.cizp.cz
 Beránková Libuše Ing. 475 246 044 , berankova@ul.cizp.cz
 Hurtíková Tamara Ing.475 246 044 , hurtikova@ul.cizp.cz
 Kitová Helena 475 246 043 , kitova@ul.cizp.cz
 Kohoutová Miroslava475 246 042 , kohoutova@ul.cizp.cz
 Kolář Jaroslav Ing. 475 246 069 , kolar@ul.cizp.cz
 Nevole Petr Ing.475 246 044 , nevole@ul.cizp.cz
 Rathánová Hana Mgr.475 246 043 , rathanova@ul.cizp.cz
 Rychecký František 475 246 043 , rychecky@ul.cizp.cz
 Srpová Helena Ing.475 246 041 , srpova@ul.cizp.cz
 Štolfa František Bc. 475 246 043 , stolf@ul.cizp.cz

■ VIDÍTE NA ULICI NĚKOHO PŘI MYTÍ AUTOMOBILU SAPONÁTY?

Na veřejných prostranstvích je zakázáno umývat automobil jiným způsobem než čistou vodou. Mytí auta v blízkosti vodních zdrojů je zakázáno.

Jste-li svědky takového chování, volejte

ZELEŇ

Veškerá městská zeleň je chráněna zákonem č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů. Kácení dřevin až na dále uvedené výjimky povoluje příslušný obecní či městský úřad

■ NIČÍ NĚKDO VEŘEJNOU ZELEŇ (V PARKU, U SILNICE, NA SÍDLIŠTI APOD.)? MÁTE POCHYBNOSTI O LEGÁLNOSTI KÁCENÍ?

Je-li nutný okamžitý zásah (jedná se o vandalismus) volejte

Městskou policiitel. 156

Policii ČRtel. 158

V ostatních případech, např. při výkopech a jiných pracích ničících veřejnou zeleň se obraťte na příslušný městský nebo obecní úřad

Ten, kdo kácel dřeviny protiprávně, se vystavuje finančnímu postihu: fyzická osoba, která poškodí nebo bez povolení pokácí dřevinu rostoucí mimo les, se vystavuje pokutě až do výše 10 000 Kč a týká-li se poškození nebo pokácení skupiny dřevin mimo les, je pokutována až do výše 50 000 Kč. Pokutu až do výše 500 000 Kč zaplatí fyzická osoba při výkonu podnikatelské činnosti a právnická osoba, která poškodí nebo bez povolení pokácí dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucí mimo les.

■ MÁTE PODEZŘENÍ NA NELEGÁLNÍ KÁCENÍ LESA?

Obraťte se na obec s rozšířenou působností, referát (odbor) životního prostředí. V případech zvláště rozsáhlých těžeb doporučujeme se obrátit na místně příslušný oblastní inspektorát ČIŽP, oddělení ochrany lesa. Pravidla umožňující těžit les jsou určena zákonem č.289/1995 Sb.

■ CHYSTÁ SE NĚKDO POKÁCET ŽIVÝ STROM, NEBO UŽ HO POKÁCEL?

Dle zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny musí být ve většině případů vydáno povolení příslušným orgánem ochrany přírody. V obcích povoluje kácení obecní či městský úřad. O povolení kácení stromů může požádat jenom vlastník pozemku nebo nájemce se souhlasem vlastníka. Bez povolení lze kácet pouze na pozemku ve vlastnictví fyzické osoby, jen se souhlasem vlastníka a pouze stromy do obvodu kmene 80 cm měřeného ve výšce 130 cm (prsni výška) nad zemí a keřový porost do rozlohy 40 m². Kácení musí být provedeno ve době vegetačního klidu.

Jde-li o havarijní kácení (bezprostřední ohrožení majetku či života) a je nutný okamžitý zásah, povolení není třeba, dle zákona 114/92 Sb., pak musí být toto oznámeno do 15 dnů od jeho provedení příslušnému obecnímu úřadu s dokázáním, že skutečně hrozilo nebezpečí. Pro vyloučení problémů s uznáním „bezprostřednosti ohrožení“ je lépe zdokumentovat stav před kácením (fotodokumentace, videozáznam...)

V případě břehových porostů řek (Labe, Ohře) se obraťte na

Povodí Labe, s. p.

Povodí Ohře s. p.

Příslušný ObÚ a OŽP MěÚ, vodní hospodářství

■ NEJSTE SPOKOJENI SE VZHLEDEM STROMŮ PO NEVHODNÉ ÚPRAVĚ (OŘEZÁNÍ)?

Pozor na posouzení toho, co je vhodná a co nevhodná úprava. Vizuální efekt takové úpravy může často laikovi připadat jako učiněná katastrofa.

Obratť se na příslušný městský či obecní úřad

■ CHCETE SAMI VYSADIT DŘEVINY NA VEŘEJNÉM PROSTRANSTVÍ?

Je třeba se dohodnout s majitelem pozemku, kam chcete dřeviny sázet. Je třeba zohlednit i rizika odstranění výsadby bez náhrady některou z dalších organizací, které mají k pozemku vztah (např. správce inženýrských sítí apod.). Proto je vhodné vyžádat si **souhlas od příslušného ObÚ či MěÚ a organizace, která má k danému pozemku vztah.**

■ VYPALUJE NĚKDO TRÁVU, HOŘÍ STROMY?

Dle zákona č.67/2001 Sb., o požární ochraně nesmí fyzická osoba provádět vypalování porostů. Nejprve zvažte možnost vlastního zásahu.

Volejte:

Městskou policii tel. 156
Policii ČR tel. 158
Hasiče tel. 150

O legislativní úpravě v ostatních obcích se informujte na příslušném městských a obecních úřadech.

■ TRÁPÍ VÁS ZANEDBANÁ VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ (BUJENÍ PLEVELŮ), KTERÁ VYPADAJÍ NEPĚKNĚ A NAVÍC ZTRPČUJÍ ŽIVOT ALERGIKŮM?

Obratť se (nejlépe písemně) na **příslušný obecní nebo městský úřad**

Po identifikaci vlastníka pozemku konzultujte s výše uvedenými úřady možný postup, jak přimět vlastníka, aby se staral o své pozemky tak, aby nedocházelo k jejich degradaci, šíření plevelů a invazních druhů rostlin a k ohrožování zdraví spoluobčanů.

■ MÁTE PODEZŘENÍ, ŽE SI NĚKTERÍ LIDÉ OPATŘUJÍ ROSTLINY NEBO ŽIVOČICHY Z CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ NEBO CHRÁNĚNÉ DRUHY ROSTLIN NEBO ŽIVOČICHŮ OBECNĚ DO SVÝCH ZAHRAD A NA PRODEJ, PŘÍPADNĚ JINAK POŠKOZUJÍ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ?

Jakékoliv rostliny a živočichové v chráněných územích (národní parky, chráněné krajinné oblasti, přírodní rezervace, přírodní památky a parky) podléhají ochraně podle zákona

č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. To se vztahuje i na chráněné druhy rostlin a živočichů mimo chráněná území. Seznam chráněných rostlin a živočichů najdete ve vyhlášce MŽP ČR č. 395/1992 Sb.

Při podezření, že byl porušen tento zákon, volejte:

ObÚ nebo MěÚ

Krajský úřad, odbor ŽP a zemědělství, Ústí nad Labem tel. 475 657 536

Městskou policii tel. 156

Policii ČR tel. 158

Státní rostlinolékařskou správu (pobočka v Ústí nad Labem)....tel: 472 741 863

ZVÍŘATA

Ochrana zvířat je legislativně zabezpečena zákonem č. 246/1992 Sb., o ochraně zvířat proti týrání. Ve znění pozdějších předpisů – č. 162/1993 Sb., 167/1993 Sb a č. 193/1994 Sb. Podmínky, kdy může být zvíře usmrceno, upravuje vyhláška č. 162/1993 Sb. ve znění novely č. 245/1996. Cílem zákona je vymezit způsoby zacházení se zvířaty tak, aby nedocházelo k jejich týrání a to nejen přímým ubližováním, ale i nedostatečnou a nevhodnou péčí o ně (např. týráním hladem či žízni nebo nevhodným umístěním zvířete).

Další důležitou právní normou je zákon č. 16/1997 o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, dalších opatření k ochraně těchto druhů a o změně a doplnění zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (CITES). Cílem tohoto zákona je postavit světový obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin pod kontrolu mezinárodního společenství, aby bylo dosaženo jejich ochrany před vyhubením vlivem jejich bezohledného získávání z volné přírody pro komerční účely. Předmětem zájmu je zhruba 2500 druhů živočichů a 35 000 druhů rostlin. Seznamy těchto druhů jsou k dispozici na odboru ŽP MěÚ, správách CHKO a NP, ČIŽP a MŽP.

■ NAŠLI JSTE OPUŠTĚNÉ ZVÍŘE?

Pokud najdete zdánlivě opuštěné zdravé mládě savce či ptáka, ponechte ho na místě a nedotýkejte se ho! Přes vaše dobré úmysly pomoci opuštěnému mláděti byste mu naopak velmi uškodili. Rodiče mláďata často krátkodobě opouštějí (např. při hledání potravy).

V případě nálezů poraněného zvířete se pokuste ho zabezpečit proti úniku, ale nedotýkejte se ho holýma rukama, nehladte je, po manipulaci se zvířetem si dobře omyjte ruce. U zvířat, která jsou přes svá poranění přitulná, je podezření na vzteklinu.

Větší zvířata nechte na místě a ohlaste přesné místo nálezů některé ze stanic pro handicapované živočichy.

Stanice pro handicapované živočichy, Praha.....tel: 602 205 070, 604 201 846
Záchránná stanice pro handicapované živočichy FALCO

v Dolním Týnci č. 39, 441 43 Třebušín, Jana Tomšovskátel . 416 791 114 ,
 606 280 121

U nalezených ptáků, plazů, netopýřů, žab a ostatní obojživelníků je možné kontaktovat

Agenturu ochrany přírody a krajiny,Ústí nad Labem.....tel: 475 220 525

U nalezených veverek kontaktovat

Hanička – záchránná a chovná stanice veverky obecné, Mimoň.....
tel: 605 130 856

U nalezených ježků je možné kontaktovat

Český svaz ochránců přírody, záchránná stanice „Bodlinka“,
 Benešov nad Ploučnicítel: 604 546 277

Toulavé domácí zvíře (pes, kočka)

Podle zákona č.246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání nikdo nesmí opustit zvíře s úmyslem se ho zbavit nebo je vyhnat. Obratťe se na:

Městskou policii.....tel: 156

V případě, že jste takovému zvířeti poskytli dočasný azyl, co nejdříve navštivte veterinárního lékaře, kontaktujte útulky a zanechte oznámení o nálezu

■ CO S UHYNULÝM ZVÍŘETEM VE MĚSTĚ ČI JINDE?

Dle zákona č. 166/1999 Sb. (tzv. veterinární zákon) je chovatel povinen uhynulé zvíře zužitkovat (např. kůže...). Pokud to není možné, musí ho neškodně odstranit. U zvířat do 30 kg hmotnosti může zdechlinu zakopat do hloubky 80 cm s použitím desinfekčních prostředků. Toto není dovoleno provádět v místech, kde je vysoká hladina spodní vody nebo v ochranném pásmu, odkud se odebírá pitná voda. Druhou možností je obrátit se na specializovanou firmu.

V našem regionu zajišťuje tyto služby především firma :

Severočeský asanační podnik, spol. s r. o.

Boreček, 471 24 Mimoň – ing. Radko Skůček tel. 487 883 888,
..... fax . 487 862 861

Pro likvidaci uhynulých je k dispozici :

Firma VAPO, s. r. o., Žatecká 601, 441 01 Podbořany

ing. Marcel Flemr – jednatel tel. 415 214 403, 415 237 701
..... 415 237 700, fax 415 214 406

Obrátit se můžete také na :

Městskou policii tel. 156
příslušný městský či obecní úřad

■ JSTE SVĚDKEM TÝRÁNÍ ZVÍŘAT?

Týrání zvířat je zakázáno zákonem č. 246/1992 Sb. viz výše) V akutních případech se snažte ihned zasáhnout. Je-li nutný okamžitý zásah, volejte:

Policii ČR tel. 158
příslušný městský či obecní úřad, který přestupky projednává.

Odebrání týraného zvířete může nařídit obecní nebo městský úřad jen na návrh veterinární správy. Proto je vhodné na případ upozornit i tuto instituci:

Krajská veterinární správa pro Ústecký kraj

Sebuzínská 38 , 403 21 Ústí nad Labem – Brná tel. 475 501 011

Odbor welfare a ekologie tel. 475 315 932

Inspektorát Litoměřice

Velká Dominikánská 20, 412 01 Litoměřice tel. 416 735 345

..... e-mail : insp.litomerice.kvs@svscr.cz

Inspektorát Děčín

Chrochvice, U Obory 262/2, Děčín VII tel. 412 542 504

■ ZJISTILI JSTE NEPOVOLENÉ DRŽENÍ CHRÁNĚNÉHO DRUHU ŽIVOČIŠA V ZAJETÍ?

Obratťe se na :

ČIŽP Ústí nad Labem – oblastní inspektorát Krásné Březno, Výstupní 1644

..... spojovatelka: tel. 475 500 203

odd. ochrany přírody tel. 475 501 226

■ CO MUSÍTE UČINIT, CHOVÁTE-LI ZVÍŘE UVEDENÉ NA SEZNAMU CITES (SEZNAM CHRÁNĚNÝCH ROSTLINNÝCH A ŽIVOČIŠNÝCH DRUHŮ, KTERÉ JE ZAKÁZÁNO DOVÁŽET A OBCHODOVAT S NIMI)?

Jedinci těchto druhů podléhají registraci, kterou provádějí výkonné orgány CITES:

krajské úřady (odbor životního prostředí)
správy chráněných krajinných oblastí (na svém území)
správy národních parků (na svém území)

O podmínkách registrace exemplářů CITES se informujte:

Krajský úřad Ústeckého kraje, Velká Hradební 3118 / 48
 odbor ŽP a zemědělství tel. 475 657 536
Správa chráněné krajinné oblasti České středohoří
 Litoměřice, Michalská 260/14 tel. 416 574 611
Správa CHKO Labské pískovce, Děčín, Teplická 424/69 tel.: 412 518 287
Správa CHKO Lužické hory, Školní 12 ,
 Jablonné v Podještědí tel.: 487 762 356
Správa CHKO Kokořínsko, Česká ul. 149, Mělník tel.: 315 728 061

■ CO MUSÍTE UDĚLAT, CHOVÁTE-LI NEBEZPEČNÝ DRUH ZVÍŘETE?

Chov těchto druhů podléhá schválení příslušné veterinární správy. Patří mezi ně např. všechny jedovaté druhy plazů, všichni ještěři dorůstající přes jeden metr délky, nejedovatí hadi delší než tři metry, některé druhy žab, krokodýli, pštrosi a kasuaři, všichni dravci a sovy, velcí papoušci, velké šelmy, všichni lidoopi a další. Podrobný seznam těchto živočichů najdete ve vyhlášce č. 75/1996 Sb.

Krajská veterinární správa pro Ústecký kraj

Velká Dominikánská 20, 412 01 Litoměřice tel. 416 735 345 , 416 735 349

■ MÁTE OBAVY Z ROJE VČEL?

Obrátte se na nejbližšího včelaře, **Český svaz včelařů** .
 Případně volejte

Hasiče tel. 150
Městskou policii tel. 156

■ USADILY SE VÁM V OKOLÍ VOSY NEBO SRŠNI A OHROŽUJÍ VÁS?

Pokud je hnízdo špatně přístupné nebo existují obavy z útoku tohoto hmyzu volejte:

Hasiče tel. 150
Městskou policii tel. 156

■ OHROŽUJE VYSOKÁ ZVĚŘ NEBO JINÁ VOLNĚ ŽIJÍCÍ ZVÍŘATA VÁŠ MAJETEK?

O případném postupu se můžete poradit na :

Krajském úřadu Ústeckého kraje,

Velká Hradební 3188 / 48, odboru ŽP a zemědělství tel. 475 657 536
 příslušný ObÚ či MěÚ (myslivost + lesnictví)

nebo Městskou policiitel. 156

ODPADY

Situace v odpadovém hospodářství v Ústeckém kraji zaznamenává v posledních letech výrazné změny. Celková produkce odpadů klesá zejména v souvislosti s certifikací vedlejších energetických produktů, které jsou ve velkých objemech využívány jako výplňový materiál pro rekultivaci dolů. S ohledem na rozsah probíhajících sanací starých zátěží roste podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů. Vzhledem k celkové produkci významně roste také podíl využitých odpadů. Nemění se nakládání s komunálními odpady, kde jednoznačně převažuje skládkování. Skládkování určitě není nejlepším řešením likvidace odpadů. Především by se nemusely skládkovat takové typy odpadů, které lze zhodnotit jako cenné suroviny, např. papír, sklo, plasty, železo nebo textil. Přesto je za posledních pár let vidět velmi pozitivní trend: několikanásobně se zvýšil podíl vytríděného odpadu a kompostování na úkor spalování a skládkování. V Ústeckém kraji připadá na každého obyvatele ročně 0,3 tuny smíšeného komunálního odpadu. Z celkového množství papírového odpadu, který je obsažen v komunálním odpadu vytrídíme pouze 17,8 %, u plastů je tento podíl ještě nižší - 8,5 % a skla 12,8%. „Lepší představu nám poskytnou kilogramy vytríděného odpadu na obyvatele a rok: 5,2 kg papíru, 1,9 kg plastu a 1,8 kg skla. Ústecký kraj dosahuje dlouhodobě nejnižší výtěžnost sběru využitelných komodit ze všech krajů republiky.

I nadále zůstávají problémy s tzv. černými skládkami, přestože obecní úřady vynakládají na jejich odstraňování nemalé finanční prostředky. Stále se objevují nové skládky, a to i na místech vzdálených od obcí.

■ V ÚSTECKÉM KRAJI SE NAKLÁDÁNÍM S ODPADY ZABÝVAJÍ:

Renogum – Nilos, a. s. – recyklace pryže

Most–Kopisty čp. 1, 434 01 Most tel: 476 203 910, 930, 945, 965
.....e-mail: obchod@renogum-nilos.cz

Lafarge Cement, a. s., Čížkovice – energetické využití odpadů

411 12 Čížkovice u Lovosic tel. ústředna 416 577 111

BEC Odpady s.r.o. – nakládání s odpady,

Prosmyská 2/č.p.88, 410 02 Lovosice tel. (jednatel) 416 532 697,
.....416 533 045, 416 533 064

Ing. Kalivoda Stanislav – recyklace, třídění stavebních odpadů, případně přírodních materiálů, 5. května 42, 405 02 Děčín XVII..... tel./fax 412 528 416,

.....602 714 440, 606 547 831

Weko, s.r.o. – příjem stavebních odpadů, jejich recyklace a následný prodej

V Růžodolu 2, 436 01 Litvínov–Růžodol..... tel: 476 100 678

EKODENDRA, Kompostárna PITTERLING- zpracování veškerých bioodpadů pro výrobu kompostu, Důlní ulice, Chudeřice u Bíliny tel: 606 757 307

.....kontaktní osoba I.Sedláček

STOJKASTAV s.r.o. - nakládání s kovovým odpadem, likvidace nebezpečných odpadů, Libčeves 6 ,439 26 Libčeves..... tel: 608 604 222 , 777 236 778

Recycling Dekont, s.r.o. - recyklace odpadu, mobilními drtiči,

Chomutovská 100, 431 51 Klášterec nad Ohří tel: 474 375 503

Josef Šeps - Wastemat -recyklace odpadů se zaměřením na plastový odpad, Chomutovská 1041, 438 01 Žatec..... tel: 415 714 053

GESTA a.s. Rynoltice - úprava odpadů, recyklace, sanace, biodegradace, čištění odpadních vod, poradenství, Pracoviště v Ústí nad Labem a Děčíně

.....tel: 485 172 180, 602 495 053

Milan Karmazín – recyklace plastových odpadů,

K vápence 123, 415 03 Teplice-Řetenice.....tel: 723 969 273

Roman Melechovský -recyklace druhotných surovin

Školní 80, 415 01 Teplice-Hudcov.....tel: 417 539 733

Elektrošrot, a.s. - odběr, likvidace a recyklace spotřebičů

Hudcovská 175, 415 01 Teplice-Hudcovtel: 417 570 842

RENOplastic- recyklace, regenerace plastů, výkup plastových odpadů

Kolínská 929, 407 47 Varnsdorftel: 412 372 386, 412 372 919, 412 370 060

Ekobano, spol. s r.o.- zneškodňování odpadů, recyklace a likvidace průmyslových odpadů, poradenská a obchodní činnost,

Ostrov 2219, 438 01 Žatec.....tel: 415 748 100

Alena Zutisová- recyklace kovového odpadu a šrotu

Škroupova 1097/26, 430 01 Chomutov.....tel: 474 624 380

GENOVA, spol. s r.o. - likvidace nebezpečných odpadů, recyklace stavebních materiálů, Václavské náměstí 5/1, 400 04 Trmicetel: 475 620 507**FEMME, s.r.o. -ostranění a kompostování odpadů**

Žatec-Bezděkov 116, 438 01tel: 415 711 311

Ropo Recycling, s.r.o. nakládání s využitelnými odpady, nabídka skladování odpadů, Liběšice 140, 411 46tel: 607 962 130**Kamaplast, s.r.o.- výkup a recyklace plastů,**

Braňany 144, 435 22tel: 476 129 010

Biotech progress, a.s. -nakládání s využitelnými odpady

Drážďanská 517/52, 400 07 Ústí nad Labem-Krásné Březno,tel: 603 181 881

LM Technologies, s.r.o.- recyklace odpadů, kompostování

Masarykova 153/125, 400 01 Ústí nad Labem-Klíšetel: 475 201 671

Nesprávné nakládání s odpady se jako jeden z nejvýznamnějších faktorů podílí na poškozování životního prostředí. Nejdůležitější roli hraje přístup nás občanů k našemu vlastnímu životnímu prostředí a s tím ruku v ruce i práce obce.

Dle zákona 185/2001 Sb., o odpadech má každý při své činnosti nebo v rozsahu své působnosti povinnost předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti; odpady, jejichž vzniku nelze zabránit, musí být využity, případně odstraněny způsobem, který neohrožuje lidské zdraví a životní prostředí a který je v souladu s tímto zákonem a se zvláštními právními předpisy (§10).

Dále má každý při své činnosti nebo v rozsahu své působnosti povinnost v mezích daných tímto zákonem zajistit přednostně využití odpadů před jejich odstraněním. Materiálové využití odpadů má přednost před jiným využitím odpadů (§11).

Fyzické osoby jsou povinny odkládat komunální odpad na místech k tomu určených a ode dne, kdy tak obec stanoví obecně závaznou vyhláškou, komunální odpad odděleně shromažďovat, třídit a předávat k využití a odstraňování podle systému stanoveného obcí, pokud odpad samy nevyužijí v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy (§17).

Podle zákona č. 86/2002 Sb., o ovzduší (§3) je likvidace domovního odpadu spalováním na otevřeném ohništi nepřijatelná a nezákonná, o bezohlednosti k lidem žijícím v okolí nemluvě. Při spalování domovního odpadu venku nebo i doma v kamnech dochází vlivem nízké teploty spalování k úniku jedovatých a prokazatelně rakovinotvorných plynů do ovzduší. Spálit odpad doma v kamnech je proto bez nadsázky to nejhorší, co s ním můžeme udělat.

Obec je povinna stanovit pravidla nakládání s odpady obecní vyhláškou a zavést systém nádob, kontejnerů, míst a způsobů tak, aby občané mohli plnit pokyny vyhlášky (§17).

■ DRUHY ODPADU A ZPŮSOB JEJICH TŘÍDĚNÍ:

papír, sklo, plasty, tetrapak, pro tento odpad slouží speciální sběrné nádoby rozmístěné po městě či obci:

Modré–papír: noviny, časopisy, reklamní letáky, krabice, lepenka, karton, kancelářský papír, sešity. Nevhazujte mokré, mastné nebo jinak znečištěný papír!

Zelené–sklo: láhve od nápojů, skleněné nádoby, tabulové sklo. Nevhazujte porcelán, keramiku, autosklo, olovené sklo a zrcadla!

Žluté–plasty: kelímky od jogurtů, krabičky od pokrmových tuků, plastové nádoby a láhve, PET láhve, sáčky, fólie, výrobky z plastů, polystyren, nápojové kartony, krabice od džusů, mléčných výrobků, vín apod.

Nebezpečné odpady (NO): staré léky, zbytky barev, laků a rozpouštědel, znečištěné textilie, štětce, prošlé chemikálie, žárovky, zářivky, baterie, monočlánky, ledničky, rádia, televize – občané je mohou odevzdat k ekologické likvidaci ve sběrném dvoře (v místě bydliště bezplatně).

papír vykupují Sběrné suroviny.
akumulátory (NO) vykupují Sběrné suroviny
železný šrot vykupují Sběrné suroviny a Kovošrot
barevné kovy vykupují Sběrné suroviny a Kovošrot
staré léky (NO) sběrné nádoby jsou umístěny ve všech lékárnách
organický odpad můžete ukládat na zahradě na kompost.
Oblečení, obuv, hračky můžete nabídnout humanitárním organizacím

Humanitární organizace:

Červený kříž, Ústí nad Labem, Thomayerova 2 tel: 475 209 762
Oblastní charita Ústí nad Labem, Štefánkova 1 tel: 475 601 805
Emauzský dům, Štúrova 2504, Most tel: 475 707 160
Farní charita, Dominikánské náměstí 1, Litoměřice tel: 416 733 809

Stavební odpad: Je to odpad vzniklý stavebními úpravami bytu či domu a je přijímán pouze ve sběrných dvorech. Na místo a podmínky uložení odpadu se informujte u příslušného ObÚ či MěÚ

Velkoobjemový odpad, který se nevejde do popelnice (nábytek, matrace, apod.)

Mimořádné termíny odvozu v místě bydliště vyhlašuje příslušný ObÚ a MěÚ. Tento odpad lze také nechat na požádání odvézt technickými službami, které mohou přistavit kontejner pro různý odpad většího objemu, jež nemůže občan (nebo organizace) sám dopravit na skládku (stavební odpad, odpad ze zahrádkářské kolonie apod.)

Pneumatiky: ze zákona má pneuservis povinnost zajistit zpětný odběr, nebo za úplaty ve sběrných dvorech

■ VIDÍTE NĚKoho UKLÁDAT ODPAD KDEKOLI MIMO ŘÍZENOU SKLÁDKU?

Pro okamžitý zásah volejte

Městskou policii tel. 156

Jinak hlaste na **příslušném ObÚ či OŽP MěÚ**

Zapište si čas, datum, druh odpadu, SPZ, barvu a typ vozidla, název firmy.

■ POTŘEBUJETE SE PORADIT NEBO SE INFORMOVAT O NAKLÁDÁNÍ S ODPADY?

Obrat'te se na **příslušný ObÚ** nebo **MěÚ**

■ KAM S NEBEZPEČNÝM ODPADEM?

Podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech je obec povinná zajistit místo (např. sběrný dvůr), kam mohou občané zdarma odkládat nebezpečné složky odpadu (baterie, zbytky barev a rozpouštědel, zářivky, zbytky spotřební chemie) a zajistit tyto odpady před odcizením nebo únikem ohrožujícím životní prostředí (§ 9).Tuto povinnost může zajistit také pravidelným svozem odpadu oprávněnou osobou.

Mezi nebezpečný odpad patří: rozpouštědla, zbytky barev a laků, nádoby a štětce od barev, zbytky chemikálií a fotochemikálií, prostředky na ochranu rostlin, obaly se zbytky škodlivin, olejové filtry, textil znečištěný olejem, upotřebené oleje, žárovky, úsporné žárovky a zářivky, rtuťové teploměry, baterie všeho druhu, prošlé léky

Jedná-li se o monocyánky, baterie, zářivky, upotřebený olej, tyto výrobky spadají do skupiny zpětného odběru. Poslední prodejce je povinen při prodeji těchto výrobků informovat spotřebitele o způsobu zajištění zpětného odběru. Pokud tak neučiní, je povinen použité výrobky odebrat přímo v provozovně, a to bez nároku na úhradu od spotřebitele, po celou provozní dobu.

Další informace k třídění odpadů na www.jaktridit.cz

POUŽITÉ ZKRATKY

ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KHS	Krajská hygienická stanice
MěÚ	Městský úřad
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	Nebezpečný odpad
NP	Národní park
NPP	Národní přírodní památka
NPR	Národní přírodní rezervace
NSSEVVO	Národní síť středisek ekologické výchovy vzdělání a osvěty
ObÚ	Obecní úřad
OOPČR	Obvodní oddělení policie ČR
OŽP	Odbor životního prostředí
PČR	Policie ČR
PP	Přírodní památka
PR	Přírodní rezervace
SČVK	Severočeské vodovody a kanalizace
ŽP	životní prostředí

PRÁVNÍ NORMY TÝKAJÍCÍ SE ŽP

Úplný seznam platné a připravované legislativy ŽP se nachází na WWW stránkách Ministerstva životního prostředí (www.env.cz).

Kompletní Sbírku zákonů a Sbírku mezinárodních smluv České republiky najdete na <http://www.mvcr.cz/sbirka/index.html>

100/2001 Sb.	Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)
102/1963 Sb.	Zákon o rybářství
114/1992 Sb.	Zákon o ochraně přírody a krajiny
115/2000 Sb.	Zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy
115/2002 Sb.	Zákon Ministerstva průmyslu a obchodu o podrobnostech nakládání s obaly
106/1999 Sb.	Zákon o svobodném přístupu k informacím
123/1998 Sb.	Zákon o právu na informace o životním prostředí
16/1997 Sb.	Zákon o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů
161/1999 Sb.	Zákonem 161/1999, kterým se vyhlašuje Národní park České Švýcarsko, mění se zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
17/1992 Sb.	Zákon o životním prostředí, ve znění zákona č. 123/1998 Sb.
185/2001 Sb.	Zákon o odpadech
334/1992 Sb.	Zákon o ochraně zemědělského půdního fondu
246/1992 Sb.	Zákon na ochranu zvířat proti týrání
254/2001 Sb.	Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
274/2001 Sb.	Zákon o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)

- 289/1995 Sb. Zákon o lesích
- 311/1997 Sb. Vyhláška Ministerstva zemědělství o chovu a využití pokusných zvířat
- 285/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví
- 381/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva životního prostředí, kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů)
- 383/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva životního prostředí o podrobnostech nakládání s odpady
- 406/2000 Sb. Zákon o hospodaření energií
- 50/1976 Sb., Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon),
- 44/1988 Sb. Zákon o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon)
- 477/2001 Sb. Zákon o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech)
- 86/1995 Sb. Zákon o ochraně ozónové vrstvy Země
- 86/2002 Sb. Zákon o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší)

ODKAZY

Centrální adresa

www.centralniadresa.cz

Centrální server veřejné správy obsahuje kromě informací z dalších oblastí (podnikání, doprava, zdravotnictví, zaměstnání, věda, kultura...), také informace o životním prostředí (státní politika životního prostředí, informace o vodě, půdě a ovzduší, národní parky a chráněné krajinné oblasti, alternativní zdroje energie, odpady...) a mnoho užitečných odkazů (institute, politika ŽP, předpisy...).

CENIA (Česká informační agentura pro životní prostředí)

www.ceu.cz

Ústav, který se zabývá posuzováním vlivů na ŽP, provozuje informační centrum, uděluje známku „Ekologicky šetrný výrobek“, vypracoval Strategii trvale udržitelného rozvoje pro Českou republiku... Informace o tomto a mnoho dalšího najdete na jeho WWW stránkách.

Český svaz ochránců přírody ČSOP

www.csop.cz

Google

www.google.com

Vyhlášený univerzální vyhledávač (zadejte heslo „životní prostředí“)

Hra o Zemi

www.hraozemi.cz

Kampaň Zeleného kruhu a dalších organizací, jejímž cílem je zvýšení zájmu občanů otázky životního prostředí, podpora rozvoje občanské společnosti a popularizace myšlenky trvale udržitelného rozvoje.

EKODOMOV- informace o bioodpadech, kompostování

www.ekodomov.cz

Ekolist po drátě

www.ekolist.cz

Ekolist po drátě vám nabízí zpravodajství, kalendář akcí, poradenství a další informace z oblasti životního prostředí.

Ekolink

www.ekolink.cz

Specializovaný vyhledávač, kde najdete odkazy na vše, co souvisí s životním prostředím.

Ekospotřebitel

www.ekospotřebitel.cz

Server zaměřený na rady spotřebitelům (rady týkající se praní, nakupování, úspor elektrické energie, tepla, obalů, ochrany spotřebitele a další).

Fakulta životního prostředí Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

www.fzp.ujepr.cz

Zajišťuje bakalářské a magisterské studium ekologie a ochrany životního prostředí v několika studijních programech a oborech

Nadace na ochranu zvířat

www.ochranazvirat.cz

Organizace zaměřená na vzdělávání a osvětu o ochraně zvířat poskytuje telefonický poradenský servis veřejnosti, vydává vzdělávací materiály, pořádá a spolupořádá semináře s tematikou ochrany zvířat. Mnoho informací je i na jejích stránkách.

Sbírka zákonů a Sbírku mezinárodních smluv České republiky

www.mvcr.cz/sbirka

Sdružení pro Cenu České republiky za jakost

www.czechmade.cz

Sdružení propůjčující značku Czech Made výrobkům a službám. Na jeho WWW stránkách najdete kritéria udělování této značky a seznamy certifikátů.

SEVER - Středisko ekologické výchovy a etiky Litoměřice

sever-ltm@ekologickavychova.cz

<http://www.sever.ekologickavychova.cz>

Síť ekologických poraden

www.ekopradna.cz

Síť ekologických poraden sdružuje osoby a organizace zabývající se environmentálním poradenstvím pro veřejnost.

Environmentální poradny nabízejí veřejnosti každodenní radu a pomoc při řešení otázek týkajících se životního prostředí, realizují pestrou škálu projektů, mnohdy ve spolupráci se zahraničními partnery.

Stránky Ministerstva životního prostředí ČR

www.env.cz

Zde naleznete plná znění právních norem a aktuální zprávy o legislativě ŽP.

Svoboda zvířat

www.svobodazvirat.cz

Občanské sdružení Svoboda zvířat je nevládní neziskovou organizací, jejímž hlavním posláním je ochrana zvířat - zvířat držených v lidské péči i volně žijících živočichů (které se snaží chránit i s jejich ekosystémem, v němž se vyskytují).

4. ZO ČSOP Tilia Ústí nad Labem

www.volny.cz/tiliacz

Profilujícími činnostmi ekocentra je pravidelná práce s dětmi a mládeží, příležitostné akce Den Země, Uklidíme svět, přednášky a besedy a také soutěže Naše město, Ekologická olympiáda žáků středních škol, Indiánská stezka, Zelená škola a další.

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.

www.uep.ecn.cz

Nestátní nezisková organizace, jejímž hlavním posláním je rozvíjení a praktické uplatňování principů trvale udržitelného rozvoje.

Ústřední komise pro ochranu zvířat

www.mze.cz/cz/ukoz

Obsahuje zejména informace o legislativě o ochraně zvířat

Zelený kruh

www.zelenykruh.cz

Občanské sdružení Zelený kruh je servisní organizací, která sdružuje 19 environmentálních organizací působících na celém území ČR. Vznikl v listopadu 1989. V posledních letech se profiluje jako informační a legislativní centrum, jehož základními cíli jsou:

rozvoj občanského sektoru v oblasti ochrany životního prostředí posilování spolupráce a vzájemné komunikace environmentálních organizací zapojování veřejnosti do tvorby a implementace politiky životního prostředí zvyšování veřejného povědomí o činnosti environmentálních organizací a aktuálních problémech ochrany životního prostředí

Environmental News Network

www.enn.com

Zpravodajský server nabízející kromě novinek z vědy, politiky a zpráv z celého světa v písmu, zvuku i obraze – kvalitními fotografiemi i videozáznamy – také interaktivní soutěže, diskuzní fóra a mnoho dalšího.

World Wildlife Fund (WWF)

www.wwf.org

Stránky světové organizace na ochranu divoce žijících zvířat s pandou ve znaku.

Food Additives Guide

www.foodag.com

Podrobné informace o všech přísadách v potravinách (tzv. „éčka“) včetně rizikosti pro lidské zdraví.

Seznam produktů testovaných a netestovaných na zvířatech a jejich výrobců

www.leapingbunny.org/industry_logo.htm

.....

.....

.....

.....

ADRESÁŘ

■ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Vršovická 65, 100 10 Praha 10 tel. 267121111

■ ČESKÁ INSPEKCE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – OBLASTNÍ INSPEKTORÁT

Krásné Březno, Výstupní 1644, Ústí nad Labem

spojovatelka tel. 475 500 203

hlavní inspektor tel. 475 500 547

odd. ochrany vod tel. 475 501073, 475 500 181, tel. 475 500 469 (havar. stav)

odd. odpadového hospodářství tel. 475 500 118, 475 501 086

odd. ochrany ovzduší tel. 475 500 391, 475 501 049

odd. ochrany ovzduší REZZO tel. 475 500 106

odd. ochrany přírody Drážďanská 45 / 516, tel. 475 501 226

odd. ochrany lesa tel. 475 500 480

■ KRAJSKÝ ÚŘAD ÚSTECKÉHO KRAJE

Velká Hradební 3118 / 48, Ústí nad Labem

spojovatelka tel. 475 657 111

hejtman tel. 475 657 723, 475 200 270

1. náměstek hejtmána tel. 475 657 725

sekretariát ředitele úřadu tel. 475 657 731

odbor územního plánování a stavebního úřadu tel. 475 657 515

odbor ŽP a zemědělství tel. 475 657 536

■ KRAJSKÁ VETERINÁRNÍ SPRÁVA – INSPEKTORÁT

Debut 38, Ústí nad Labem -Brná tel. 475 54 12 70

■ SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ČESKÉ ŠVÝCARSKO

Pražská 52, Krásná Lípa tel: 412 354 050

Lesní správa a oddělení stráže přírody Jetřichovice 91, tel: 412 555 016

Oddělení geologie–skalní četa Hřensko 89, tel: 412 558 557

■ ČESKÉ ŠVÝCARSKO o. p. s.

Masarykova 1094/4, Krásná Lípa tel.: 412 383 000

■ FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ

Králova výšina 3132/7, Ústí nad Labem tel. 475 284 111 (ústředna)

Detašované pracoviště Most (pracoviště FŽP v Mostě)

Dělnická 21, Most tel. 476 137 448

Detašované pracoviště Litvínov (Schola humanitas – Střední odborná škola pro ochranu a tvorbu životního prostředí)

Ukrajinská 379, Litvínov tel. 476 111 226, 476 137 448

■ AOPK ČR – STŘEDISKO ÚSTÍ NAD LABEM

Bělehradská 1308/17 tel: 475 220 525

■ SPRÁVA CHKO LABSKÉ PÍSKOVCE

Teplická 424/69, Děčín tel.: 412 518 287

■ SPRÁVA CHKO LUŽICKÉ HORY

Školní 12, Jablonné v Podještědí tel.: 487 762 356

■ **SPRÁVA CHKO ČESKÉ STŘEDOHŘÍ**

Michalská 260 / 14, Litoměřice tel. 416 574 611

■ **SPRÁVA CHKO KOKOŘÍNSKO**

Česká ul. 149, Mělník tel.: 315 728 061

ZOOLOGICKÉ ZAHRADY A PARKY

■ **ZOO DĚČÍN**

Pastýřská stěna, Děčín IV

informace, vztahy s veřejností tel: 412 531 164

informace, vzdělávání, programy pro veřejnost tel: 412 531 626

■ **ZOOPARK CHOMUTOV**

Přemyslova 259, Chomutov tel: 474 629 917

■ **ZOO ÚSTÍ NAD LABEM**

Drážďanská 23, Ústí nad Labem tel: 475 503 421, 475 503 354

ČLENOVÉ UNIE BOTANICKÝCH ZAHRAD

■ **SZaŠ, SZeŠ A.E.KOMERSE A SOU DĚČÍN-LIBVERDA**

Českolipská 123, Děčín www.libverdadc.cz

■ **STŘEDNÍ LESNICKÁ ŠKOLA ŠLUKNOV**

T. G. Masaryka 580, Šluknov www.lesnicka-skola.cz

■ **BOTANICKÁ ZAHRADA MĚSTA TEPLICE**

Sukova, Teplice tel: 417 538 242, 417 534 060

..... 417 534 346, 417 534 359

ČESKÝ RYBÁŘSKÝ SVAZ

■ **SEVEROČESKÝ ÚZEMNÍ SVAZ**

Střekovské nábreží 51, Ústí nad Labem tel: 475 531 004

ČESKÝ ZAHRÁDKÁŘSKÝ SVAZ

■ **STANISLAV SCHWARZ (předseda)**

Pivovarská 4, Děčín IV. schwarzstan@centrum.cz, tel: 412 530 703

■ **CHOMUTOV**

Zborovská 1469/13 czscv@tiscali.cz, tel: 474 688 197

■ **LITOMĚŘICE**

Dlouhá 37 anna.grmelova@worldonline.cz, tel: 416 731319

■ **MOST**

M. Gorkého B1, 586/1265 czsusmost@volny.cz, tel: 720 280 375

■ TEPLICE

Bílinská 3, (u zámecké plovárny), poštu zasílat na: Miroslav Neumaier,
Šafaříkova 7/2491, Teplicetel: 417 539 410(večer), 417 537 851

■ ÚSTÍ NAD LABEM

Dobětická 10tel:475 209 886

OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ STÁTNÍ SPRÁVY

■ BÍLINA

Břežánská 50/4tel. 417 810 811, 417 810 801
Úřední hodiny: Po, St: 7.00–17.00 | Út, Čt: 7.00–14.00

■ DĚČÍN

Mírové nám. 1175/5tel. 412 593 111
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–17.00

■ CHOMUTOV

Zborovská 4602tel. 474 637 111
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–18.00 | Út, Čt: 8.00–15.00

■ KADAŇ

Mírové náměstí 1tel. 474 319 500, 474 319 501
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–12.00, 12.30–17.00

■ LITOMĚŘICE

Mírové náměstí 15/7tel. 416 916 111
Úřední hodiny: Po: 8.00–17.00 | St: 8.00–17.00

■ LITVÍN

Náměstí míru 11tel. 476 767 600
Úřední hodiny: Po: 8.00–11.30, 12.30–17.00 | St: 8.00–11.30, 12.30–17.00

■ LOUNY

Mírové náměstí 35tel. 415621111
Úřední hodiny: Po: 8.00–17.00 | Út: 8.00–15.00 | St: 8.00–18 00 Pá: 8.00–15.00

■ LOVOSICE

Školní 2tel. 416571111
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–17.00

■ MOST

Radniční 1tel. 476448111
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–11.00, 12.30–17.00

■ PODBOŘANY

Mírová 615tel. 415237500, 415237501
Úřední hodiny: Po: 7.00–11.30, 12.00–16.30 | Út: 7.00–11.30, 12.00–15.00
St: 7.00–11.30, 12.00–16.30 | Čt: 7.00–11.30, 12.00–15.00
Pá 7.00–11.30, 12.00–14.30

■ ROUDNICE NAD LABEM

Karlovo nám. 21tel. 416 850 111, 416 850 102
Úřední hodiny: Po, St: 7.00–17.00 | Út, Čt: 7.00–15.00
Pá: 7.00–13.00 (matrika nemá úřední den)

■ RUMBURK

Třída 9. května 1366/48tel. 412356211, 412356214
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–12.00, 12.30–17.00

■ TEPLICE

Náměstí Svobody 2tel. 417510111
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–12.00, 13.00–17.00
Informační centrum: Po, St: 8.00–12.00, 13.00–17.00
Út, Čt, Pá: 8.00–12.00, 13.00–15.00

■ ÚSTÍ NAD LABEM

Velká hradební 2336/8tel. 475200414, 475241111
Úřední hodiny: denně 8.00–11.00 | Po, St: 13.00–18.00 | Út, Čt: 13.00–15.00

■ VARNSDORF

Náměstí E. Beneše 470tel. 412372241, 412371093
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–17.00

■ ŽATEC

Náměstí Svobody 1tel. 415736100, 415710048
Úřední hodiny: Po, St: 8.00–17.00

MUZEÁ A GALERIE

■ MUZEUM A GALERIE U SVATÉHO HUBERTA

Benešov nad Ploučnicí, Kostelní 270412 586 698, 412 586 324

■ ARCHEOLOGICKÝ SKANZEN BŘEZNO

Březno u Loun, korespondence přes OM Louny415 783 057

■ JANDOVO MUZEUM

Budyně nad Ohří, Vodní hrad416 863 272

■ OBLASTNÍ MUZEUM V DĚČÍNĚ

Děčín, tř. Č. mládeže 1/31412 531 549, 412 532 560

■ EXPOZICE ZÁMEK DĚČÍN

Děčín, Zámek606 906 522

■ MUZEUM MĚSTA DUCHCOVA

Duchcov, Masarykova 7417 835 526

■ MUZEUM MĚSTA CHABAŘOVICE

Chabařovice, Husovo náměstí 3475 225 434

■ OBLASTNÍ MUZEUM V CHOMUTOVĚ

Chomutov, Palackého 86474 651 251

■ **MUZEUM KONCENTRAČNÍHO TÁBORA PODZEMNÍ LETECKÉ TOVÁRNY RABŠTEJN**

Janská - Rabštejn, Janská 74 732 850 351

■ **ZÁMEK NOVÝ HRAD**

Jimlín 415 696 216

■ **HORNICKÉ MUZEUM**

Jiřetín pod Jedlovou, Náměstí Jiřího čp. 1 413 379 336

■ **MĚSTSKÉ MUZEUM A GALERIE KADAŇ**

Kadaň, Švermova 474 474 341 295

■ **MUZEUM ČESKÉHO PORCELÁNU**

Kláštepec nad Ohří, Chomutovská 1 474 375 436

■ **MUZEUM LETECKÉ BITVY NAD KRUŠNOHOŘÍM 11. 9. 1944**

Kovářská, Alberta E. Trommera 696 474 396 181

■ **MUZEUM ČESKÉHO ŠVÝCARSKA**

Krásná Lípa, Křinické nám. 254/4 224 257 974

■ **MUZEUM KRUPKA**

Krupka, Husitská 21 417 862 042

■ **OBLASTNÍ MUZEUM V LITOMĚŘICÍCH, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Litoměřice, Mírové nám. 171/40 416 731 339

■ **GALERIE A MUZEUM LITOMĚŘICKÉ DIECÉZE**

Litoměřice, Mírové nám. 24 416 732 382

■ **DETAŠOVANÉ PRACOVISTĚ OM MOST**

Litvínov, Mostecká 1 476 111 439

■ **OBLASTNÍ MUZEUM V LOUNECH**

Louny, Pivovarská 28 415 652 456

■ **OBLASTNÍ MUZEUM V MOSTĚ**

Most, ul. Československé armády 1360 476 442 110

■ **NOVOVESKÉ MUZEUM**

Nová Ves v Horách 476 113 156

■ **SPOLEČNOST PODŘIPSKÉHO MUZEA**

Roudnice nad Labem, Karlovo nám. 21 416 850 106

■ **PODŘIPSKÉ MUZEUM**

Roudnice nad Labem, Nám. Jana z Dražic 101 416 878 192

■ **OBLASTNÍ MUZEUM DĚČÍN – POBOČKA RUMBURK**

Rumburk, Na valech 401/4 412 332 194

■ **REGIONÁLNÍ MUZEUM V TEPLICÍCH**

Teplice, Zámecké nám. 14 417 537 869

■ PAMÁTNÍK TEREZÍN, NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA	
Terezín, Principova alej 304	416 782 225
■ MUZEUM ČESKÉHO GRANÁTU	
Třeбенice	416 594 695
■ MUZEUM MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM	
Ústí nad Labem, Masarykova 1000/3	475 210 937
■ OBLASTNÍ MUZEUM DĚČÍN – POBOČKA VARNSDORF	
Varnsdorf, Poštovní 415	412 372 193
■ MUZEUM LIDOVÉ ARCHITEKTURY	
Zubrnice, čp. 27, pošta Velké Březno	475 228 267
■ ZUBRNICKÁ MUZEÁLNÍ ŽELEZNICE	
Zubrnice, Týniště 25	603 844 684
■ REGIONÁLNÍ MUZEUM K. A. POLÁNKA V ŽATCI	
Žatec, Husova 678	415 749 466
■ CHMELAŘSKÉ MUZEUM	
Žatec, Prokopa Velkého 1952	415 416 140

Slovo na závěr....

Vážení přátelé,

Rád bych se s vámi podělil o zkušenost s rukověťí. Rád bych, abyste chápali, že každé dílko je nedokonalé a nemůže v plném rozsahu vyčerpat všechny znalosti a informace, proto prosím berte tuto knihu jako pomocnou a především inspirativní. Jde mi především o to, abyste pochopili, že v obdobném duchu musíte pracovat ve svém regionu a především ve svém místě sami. Je třeba vyhledávat zajímavé informace u vás, hledat schopné lidi a instituce, které jsou ochotné veřejnosti poradit a pomoci jim např. místní spolek houbařů může poradit s tím, jaké houby a kdy sbírat, možná s nimi můžete uspořádat výstavu či přednášku. O kompostování by jistě mnohé věděli místní zahrádkáři. Ovocnáři s vámi jistě rádi uspořádají výstavu s propagováním českého ovoce. Jiné spolky pomohou se zdravým životním stylem, s kladným vlivem pohybu na lidské tělo. Při své práci jistě poznáte myslivce, veterináře, vodaře, hygieniky, úředníky, lesníky i znečišťovatele, prostě všechny, kteří mohou do ekoporadny něco zajímavého přinést nebo v oblasti ekoporadenství pomoci. Vše je totiž o dobré spolupráci, o vytváření partnerství a o týmové spolupráci. Vaše zpracované poznatky včetně různých adresářů z vašeho bezprostředního okolí je potřebné dát zpět koordináčnímu článku v našem kraji a ten tyto poznatky může využít k dalšímu zkvalitnění ekoporadenství v kraji.

Vážení přátelé, máme to štěstí, že žijeme v kraji velmi postiženém průmyslem a těžbou, žijeme však i v kraji, kde je národní park, několik CHKO a spousta další krásné přírody, naším úkolem je kraji pomoci k zlepšení podmínek pro život, k zachování krásné přírody a krajiny a také krásu a neopakovatelné zážitky z romantické přírody propagovat mezi našimi občany i mezi lidmi mimo náš kraj a naši republiku.

Dr. Jan Eichler

Příloha č. 1:

ADRESÁŘ PARTNERŮ PROJEKTU SÍTĚ PORADEN ÚSTECKÉHO KRAJE

Ekoporadna při SEV SEVER

tel: 416734838 | sever-ltm@ekologickavychova.cz
Budova ZŠ Na Valech, ul. Masarykova
(naproti Finančnímu úřadu), Litoměřice

Ekoporadna při EC Meluzína

tel: 412 524 010, 720 166 218 | ec.meluzina@volny.cz
Českolipská 123, Děčín

Ekoporadna při O.S. Štovník

tel: 775 107 906 | kotera@stovik.cz
Objekt ZŠ Koperníkova 2592, Teplice

Ekoporadna při ekocentru Děčín

tel: 412 591 323 | ekocentrum@mmdecin.cz
Magistrát města Děčín, Odbor životního prostředí
Mírové náměstí 1175/5, Děčín

Ekoporadna Tilia

tel: 475 209 922 | tiliacz@volny.cz
W.Churchilla 8, Ústí nad Labem

Ekocentrum Dymnívka

tel: 415 783 102 | ddm.postoloprty@quick.cz
Jiráskovo náměstí 490, Postoloprty

Ekocentrum Zoopark Chomutov

tel: 474 629 131 | zoolog@zoopark.cz
Přemyslova 259, Chomutov

Občanské sdružení Ekodomov

tel: 234 697 402 | info(at)ekodomov.cz
V Podbabě 29b, Praha 6

Ekocentrum Stepník

tel: 474 335 262 | ekocentrum@gymnazium-kadan.cz
ul.5.května 620, Kadaň

Ekocentrum Terra Natura Bílina

tel: 777 171 499 | ekocentrum@terrannatura.cz
Břežánská 50/1 (objekt městské radnice, infocentrum Pod věží), Bílina

Ekologické centrum Ekodomov Žatec

tel: 602 827 455 | premysl.hautke@ekodomov.cz
Jiráskova 151, Žatec

SYSTÉMOVÉ PORADENSTVÍ – PŘÍKLADY

TYP	PŘÍKLAD Oblast: JÍDLO	PŘÍKLAD Oblast: OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	PŘÍKLADY NÁSTROJŮ A PRODUKTŮ environmentálního poradenství
1. Zprostředkování: odesílání klientů, jejich kolování mezi agen- turami <i>Odkážeme klienta na jiného odborníka z nabídky služeb</i>	Pošleme klienta do restaurace - po- radíme mu cestu, nabídneme typy restaurací.	Pošleme klienta k našemu partnerovi - ekologickému zemědělci, který poskytne klientovi potřebnou služ- bu při ošetření pozemku nebo další informace	▪ databáze služeb sítě STEP ▪ databáze expertů spolupracujících se sítí a specializo- vaných partnerů
2. Poskytnutí informací: písemné podklady, brožury, letáčky, litera- tura, přednášky, nabídka dalšího vzdělávání	Dáme klientu kuchařku, popř. i informaci o pra- covních nástrojích a místech, kde lze dostat suroviny - přísady.	Dáme klientovi příručku o pozemkovém spolku, poskytneme další základní informace o tom jak o lou- ku pečovat a informaci jak s pozemkovým spolkem navázat kontakt	▪ ústní informace, brožury, letáčky, literatura, ▪ Kartotéka ekol. poradensví ▪ nabídka dalšího vzdělávání
3. Posudek: (písemná) analýza a zhod- nocení problému klienta, většinou s doporučením, jak by měl jednat	Provedeme analýzu stravy a stravova- cích zvyklostí klien- ta, popř. navrhneme určité změny.	Provedeme rozbor situace klienta - stavu jeho po- zemku, jeho ekologických hodnot, možnosti využití na principech ochrany přírody a ekologického hospodaření aby do- sáhl na dotace CHKO, popřípadě navrhneme určitá opatření, změny. (písemně)	▪ písemná analýza a zhodnocení problému klienta, většinou s do- poručením, jak jednat. ▪ vlastní publikace s návody k řešení a hodnocení problémů
4. Odborné a tzv. pro- cesní poradenství: poradenský systém se spojí se systémem klien- ta, resp. zapadne do něj. Expert je kompetentní k: --> udání podnětů --> společnému provedení akce --> implementaci (zabudování řešení do standardního a trvalého chodu klientova systému)	Vaříme společně s klientem až do okamžiku, kdy to již zvládne sám.	Pomůžeme klientovi zpracovat žádost a projekt na sanaci zanedbaného pozemku na Státní fond ŽP s tím, že dále už klient sám zajistí péči o po- zemek.	▪ služby a do- vednosti, které poradna prakticky ovládá a může poskytnout
5. Vedení (manage- ment) na dobu určitou poradce se stane dočasně součástí systému klienta, je zodpovědný za realiza- ci určitého projektu.	Klientovi uvaříme a zůstaneme s ním, dokud pokrm nesní.	Vedeme proces jednání s klientem a dalšími partnery (ekologickým zemědělcem a pozemko- vým spolkem) až do stavu, kdy je pozemek řádně za- členěn do pozemkového spolku uzavřením přísluš- né smlouvy s pozem- kovým spolkem. Klient sám dále rozvíjí příslušné činnosti v oblasti ochrany a ekol. využití pozemků a v oblasti spolupráce s poz. spolkem.	▪ mediace, modera- ce vícektorové spolupráce, ▪ metody komuni- kace ▪ metody řešení konfliktů ▪ strategické pláno- vání ▪ komunitní visi- ning ▪ budování partner- ství

PŘÍKLAD LISTU PRO EVIDENCI DOTAZŮ

[illegible]

Téma:	
OP - ochrana přírody	PS - pozemkové spolky
ZV - zvířata divoká, domácí	EN - energie
ZE - zeleň, rostliny	DO - doprava
VO - voda, praní, čištění	OD - odpady, recyklace, třídění
VZ - ovzduší, hluk	BY - bydlení
EZ - ekol. zemědělství, biopotraviny	UV - účast veřejnosti, právo
OS – ostatní, jiné	KO - kontakty

Forma kontaktu:	Typ klienta:	Typy poradenství:
H - hlášená návštěva	O - občan	Z - zprostředkování
N - návštěva	S - student	I - poskytnutí informace
T - telefon	E - expert, odborník	A - analýza, posudek
E - e-mail	P - podnikatel	M - management na dobu určitou
D - dopis	T - turista	P - procesní poradenství
F - fax	V - veřejná instituce	
	N - nevládní organizace	

Příloha č. 4:

MINIMÁLNÍ STANDARDY ENVIRONMENTÁLNÍHO PORADENSTVÍ DLE STEP

Pro zajištění minimální kvality poskytovaných poradenských služeb přijala Valná hromada STEP následující výchozí minimální standardy. Standardy se ověřují v praxi poraden a na základě těchto zkušeností budou dále modifikovány.

Hlavním cílem standardů je přispět k tomu, aby environmentální poradenství bylo kvalitní, vyhledávanou a profesionální službou respektující principy EP. Měřítkem naplnění tohoto cíle je spokojenost klientů. Standardy by neměly být samoučelnými a formálně naplňovanými kritérii, ale cestou k lepšímu uspokojení potřeb klientů.

Standardy jsou rozčleněny do 3 oblastí – požadavky na infrastrukturu, procesy, lidské zdroje.

(verze podzim 2006)

INFRASTRUKTURA

(dostupnost poradny, vybavení poradny, ...)

Standard	Bližší specifikace
Otvírací hodiny - minimálně 12 hodin týdně rozdělených do minimálně 2 dnů	Doba, kdy je poradna přístupná klientům i pro osobní návštěvu, je přítomen poradce
Vyhrazená telefonní linka (dovolatelnost)	Telefonní číslo, kde mohou klienti volat a dovolají se, v průběhu otvíracích hodin je na čísle k dispozici poradce; pokud je číslo ústředna, má organizace vypracován postup přepojení na poradce (tj. spojovatelka ví, že organizace je i ekoporadnou, zná otvírací hodiny poradny, ví, který z poradců má zrovna službu apod.); může se jednat o pevnou linku i o mobilního operátora
E-mailová adresa určená pro klienty	E-mailová adresa, na kterou se mohou klienti obrátit s dotazem; nemusí být speciální schránka pouze pro dotazy, EP musí být schopna zajistit přijetí, evidenci dotazu, odpověď (viz standardy pro procesy)
Počítač	Není bližší technická specifikace – minimálně takový, který umožní EP zajistit alespoň požadavky dané těmito standardy
Legální software	SW, který je zapotřebí pro práci a služby EP (min. operační systém, internetový prohlížeč, kancelářský balík - textový editor a tabulkový procesor, příp. poštovní klient, Acrobat Reader), pokud EP nabízí další specializované služby (např. grafickou úpravu publikací, analýzy na GIS, právní služby) měla by je realizovat také pomocí legálních SW
Tiskárna	Bez bližší technické specifikace, může být i multifunkční zařízení
Kopírka nebo operativní přístup ke službě kopírování	Bez bližší technické specifikace, může být i multifunkční zařízení nebo možnost operativního kopírování v kanceláři sousední organizace

Přístup k internetu	EP má přístup k internetu, který ji umožňuje pracovat s e-maily, vyhledávat relevantní informace klientům, orientovat se v aktuálním dění (neznamená povinnost poskytovat přístup k internetu jako službu pro klienty)
Vlastní webové stránky s prezentací ekoporadenských aktivit	Ze stránek je zřejmé, že organizace nabízí služby EP, obsahují alespoň: název poradny, kontakty, otvírací dobu a adresu, tematické zaměření, odkazy na vhodné zdroje informací, odpovědi na často kladené dotazy – alespoň 10 odpovědí, formulář pro zadání dotazu, informací o návštěvnosti
Pracovní plocha EP plus zázemí alespoň 10 m ² na pracovníka, vymezený prostor pro jednání s klientem	EP musí mít prostor pro práci poradce (prac. stůl, ...) + prostor zajišťující klientovi dostatečný komfort – klid, soukromí, ...)
Zelené (udržitelné) úřadování v EP	Zpracovaný koncept (dle metodiky poskytnuté STEP) a jeho implementace; toto opatření je víceméně horizontální a promítá se do dalších standardů, kde už není uváděno (např. env. požadavky na technické vybavení nejsou zmíněny v kategoriích jako PC nebo kopírka, protože jsou součástí tohoto bodu)

PROCESY

(správa dokumentů a informací; forma, obsah a rozsah konzultací a dalších poradenských činností, ...)

Standard	Bližší specifikace
Formy kontaktu	Způsoby, kterými se mohou klienti obrátit na poradnu; poradna vždy nabízí alespoň osobní návštěvu, telefonický a e-mailový kontakt; kontaktní údaje včetně otvíracích hodin jsou zveřejněné ve vstupních prostorách poradny, na webu a případně dalšími způsoby dostupnými potenciálním klientům poradny, jsou aktuální, aktualizace probíhá nejpozději do týdne po změně
Aktualizace webových stránek alespoň jednou ročně	Datum poslední aktualizace je vždy na stránce či dané části uvedeno
Počet poskytnutých konzultací	Alespoň 300 evidovaných konzultací ročně
Registrace poskytnutých konzultací	Tabulkou, lze písemně i elektronicky, nutné aktualizovat denně, EP musí být schopna analyzovat výsledky; registrovaný dotaz obsahuje minimálně údaje ve struktuře výkazu STEP (datum, forma kontaktu, typ klienta, příp. jméno/kontakt, obsah dotazu, téma, typ poradenství, čas, řešil)
Lhůta na odpověď	Max. do 3 pracovních dnů jakákoliv reakce, max. do 10 pracovních dnů odpověď/návrh řešení (alespoň částečně)
Správnost odpovědí	EP odpovídá správně, srozumitelně a korektně; odpovědi jsou založeny na objektivních faktech a datech; odpověď přizpůsobuje možnostem a potřebám klienta; v případě, že si poradce není odpovědí jistý, raději informaci ověří a až pak poskytne nebo odkáže na jinou poradnu, která se požadovanou oblastí zabývá (je správnější říct „nevím“ než „myslím, že by to možná asi mohlo být tak“); prověření kontrolními dotazy, v archivu e-mailových odpovědí, v prezentovaných (na internetu) odpovědích na často kladené otázky

Poskytované typy poradenství dle systémového poradenství	EP řeší kauzy alespoň ve 3 typech systémového poradenství, ročně alespoň 5 kauz A a/nebo M a/nebo P Popis jednotlivých typů systémového poradenství viz příloha č.1
Projektová (tematická, dlouhodobá, inovativní) poradenská činnost	EP řeší ročně alespoň 2 tematické (ne provozní) projekty/zakázky s rozpočtem nad 90 tis. Kč (na jeden projekt); vztahuje se společně pouze na aktivity EP; v případě větších a komplexnějších projektů se bere v úvahu rozpočet poradenské části tohoto projektu
Uvádění loga STEP na publikacích, webu	Řádní členové/čekatelé/přidružení členové uvádějí logo STEP na ekoporadenských publikacích, webových stránkách EP, při označení prostor poradny v kontextu s informací, že jsou řádnými členy/ čekateli/přidruženými členy STEP

LIDSKÉ ZDROJE

(kvalifikace poradců/kyň, další profesní vzdělávání, publikační činnost, ...)

Standard	Bližší specifikace
Základní odborná poradenská kvalifikace poradce (poradce/kyňě – generalista)	Poradce/kyňě je min. Bc v oboru nebo nahrazeno vstupním testem odborné způsobilosti ¹
Další (průběžné) profesní vzdělávání	Tematické i metodické ale relevantní pro EP (semináře, stáže, konference, včetně zahraničních), každý poradce/kyňě alespoň 10 dnů v roce, v prvním roce poradenské práce alespoň 14 dnů
Publikační a prezentační činnost	Každý poradce/kyňě vydá (jako autor nebo spoluautor) ročně alespoň 1 publikaci (leták, brožura, studie) a/nebo realizuje 3 vyžádaná vystoupení na seminářích/konferencích a/ nebo připraví 3 tematicky zaměřené (ne zpráva o akci) články v běžném tisku (profesionálně vydávaná periodika, zpravodaje obcí či jejich sdružení, krajů, určené širší veřejnosti – ne členům a příznivcům organizací); všechny tyto aktivity zaměřeny na práci EP
Funkční dovednosti	Poradce je schopen práce s PC, internetem, zpracováváním informací v nezbytném rozsahu
Jazyk - angličtina	Každá poradna disponuje alespoň jedním pracovníkem/cí s komunikační úrovní angličtiny
Specializované poradenství (poradce/kyňě specialista) ²	Každá poradna disponuje alespoň jedním poradcem/kyňí – specialistou/tkou
Strukturovaný poradenský životopis	EP má zpracován pro každého poradce/kyňi aktuální (aktualizace alespoň jednou ročně) strukturovaný poradenský životopis dle vzoru STEP

¹ Test bude připraven ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně, dále viz následující poznámka

² Definice oborů poradenské činnosti a stanovení rozsahů znalostí pro poradce generalisty a specialisty bude předmětem dalšího vylepšování standardů, pro tuto chvíli bude toto kritérium založeno na sebedeklaraci poradny, podkladem bude strukturovaný poradenský životopis, který zpracuje každá poradna za všechny své poradce

Příloha č. 5:

ADRESÁŘ ČLENŮ STEP

ČLENOVÉ:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Fráni Šrámka 35, P.O. BOX 223
370 04 České Budějovice
tel.: 387 310 166 | calla@calla.cz | www.calla.cz

Rosa – Společnost pro ekologické informace a aktivity, o.p.s.

Senovážné nám. 9, 370 01 České Budějovice
tel.: 387 432 030 | rosa@ecn.cz | www.rosa.ecn.cz

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří VÚHU, a.s.

Budovatelů 2830, 434 37 Most
tel.: 476 703 992, zelený telefon: 800 195 342
ecmost@vuhu.cz | www.ecmost.cz
Detašované pracoviště:
Ekologické centrum Kralupy nad Vltavou
OD Máj, Palackého nám. 1091,
278 01 Kralupy nad Vltavou
tel.: 315 720 287
zelený telefon: 800 100 584
ekoporada@eckralupy.cz | www.eckralupy.cz

Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim

Pláteníkova 264, 258 01 Vlašim
tel.: 317 845 169 | vlasim@csop.cz | www.csopvlasim.cz

Sdružení Krajina

Počítky 3, 591 01 Žďár nad Sázavou
tel.: 775 239 691 | info@sdruzeníkrajina.cz | www.sdruzeníkrajina.cz

Zelený kruh

Lublaňská 18, 120 00 Praha 2
tel.: 222 517 143 | zk@ecn.cz | www.zelenykruh.cz | www.hraozemi.cz

Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER

Horní Maršov 127, 542 26 Horní Maršov
tel.: 499 874 326 | sever@ekologickavychova.cz | www.ekologickavychova.cz
Pobočky:
SEVER Horní Maršov
Horní Maršov 87, 542 26 Horní Maršov
tel.: 499 874 280 | sever-hm@ekologickavychova.cz | www.sever.ecn.cz
SEVER Hradec Králové
Kavčí plácek 121, 500 03 Hradec Králové
tel.: 495 580 319 | sever-hk@ekologickavychova.cz
SEVER Litoměřice
1. ZŠ, Na Valech 53, 412 01 Litoměřice
tel.: 416 734 838 | sever-ltm@ekologickavychova.cz

Ekologický právní servis

Dvořákova 13, 602 00 Brno

tel.: 545 575 229 | brno@eps.cz | www.eps.cz

Hnutí DUHA Olomouc

Dolní náměstí 38, 772 00 Olomouc

tel.: 585 228 584 | olomouc@hnutiduha.cz | www.hnutiduha.cz/olomouc

ZO ČSOP Veronica

Panská 9, 602 00 Brno

tel.: 542 422 750 | veronica@veronica.cz | www.veronica.cz

Centrum Veronica Hostětín

Hostětín 4, 687 71 Bojkovice

tel.: 572 641 855 | hostetin@veronica.cz | www.veronica.cz/hostetin

Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty

Bartolomějské náměstí 47

698 01 Veselí nad Moravou

tel.: 518 322 545 | visbk@bilekarpaty.cz | www.bilekarpaty.cz/vis

ZO ČSOP Kosenka

Brumovská 11, 766 01 Valašské Klobouky

tel.: 577 320 145 | kosenka@mail.walachia.cz | www.kosenka.cz

ZO ČSOP 63/01 Centaurea

Náměstí 1.máje 2056, 688 01 Uherský Brod

tel.: 572 638 041 | eko@ekoporadnaub.info | www.ekoporadnaub.info

SmRS ČSOP

U Rajky 15, PS 49, 757 01 Valašské Meziříčí

tel.: 571 621 602 | csopvm@quick.cz | www.ochrancici.cz

Vita – občanské sdružení

Nádražní 29, 702 00 Ostrava

tel.: 596 616 155 | ekoporadna@vitaova.cz | www.vitaova.cz

ČEKATELÉ:**Ekoinfocentrum ZO ČSOP Jihlava**

Věžní 1, 586 01 Jihlava

tel.: 567 302 779 | ekoinfo@centrum.cz | www.ekoinfo.ecn.cz

EkoCentrum Brno

Ponávka 2, 602 00 Brno

tel.: 545 246 403 | ecb@ecb.cz | www.ecb.cz

KANCELÁŘE STEP:**Síť ekologických poraden – STEP**

Kancelář Brno: Panská 9, 602 00 Brno | tel.: 542 422 758

Kancelář Ostrava: Na Hradbách 3, 702 00 Ostrava | tel.: 596 111 281

step@ecn.cz | www.ekoporadna.cz

Informace o vydavateli

Středisko ekologické výchovy SEVER je nevládní nezisková organizace zaměřená na výchovu k udržitelnému způsobu života, resp. na ekologickou výchovu. Usiluje o prohloubení odpovědného jednání člověka k přírodě a k ostatním lidem, o uvědomění si jedinečnosti a nenahraditelnosti přírody a potřeby její ochrany.

SEVER Litoměřice je jedním ze tří pracovišť střediska ekologické výchovy SEVER a má působnost především pro Ústecký kraj / další pracoviště jsou v Královéhradeckém kraji – v Krkonoších v Horním Maršově a v Hradci Králové /. SEVER Litoměřice pořádá ekologické výukové programy pro žáky mateřských, základních a středních škol, školní ekologické projekty, víkendové pobyty a tábory, semináře pro učitele. Programů se zúčastnilo v r. 2006 asi 3000 účastníků. Dále nabízí konzultace, stáže, pomůcky a literaturu. Pro širokou veřejnost organizuje osvětové a kulturní akce a poskytuje poradenství a pomoc při řešení problémů životního prostředí.

K nejvýznamnějším dosavadním projektům a akcím SEVERu v Ústeckém kraji patří např.:

- ❶ „Ústecký kraj – kraj přírody i člověka“
- ❷ „Hledání ztraceného ráje v Českém středohoří“
- ❸ „Škola pro udržitelný život“ / Školní ekologický projekt /,
- ❹ „Škola bez odpadů“ / Školní ekologický projekt /,
- ❺ „Sít škol M.R.K.E.V.“ pro Ústecký kraj,
- ❻ „Člověk a prostředí“ – program výchovy k udržitelnému způsobu života ve školách,
- ❼ „Krajské setkání k ekologické výchově – KAPRADÍ v Ústeckém kraji“,
- ❽ „Zpracování Koncepce ekologické výchovy v Ústeckém kraji“,
- ❾ „Učitelský klub SEVERKA“ / Litoměřicko /,
- ❿ „Jarmark ke Dni Země“ / Litoměřicko /,
- ⓫ „Jarmark na zeleném palouku“ / Litoměřice /,
- ⓬ „Dětský parlament“ / Litoměřice /,
- ⓭ „Kulaté stoly – pravidelná setkání politiků s veřejností v Litoměřicích“
- ⓮ „Jarmark nevládních neziskových organizací“

KONTAKT:

SEVER – Středisko ekologické výchovy a etiky Litoměřice

Na Valech 53, 412 01 Litoměřice

Mgr. Veronika Svobodová, Ing. Ivana Poláčková,

Bc. Martin Vlček, MgA. Karolína Kalinová

sever-ltm@ekologickavychova.cz

<http://www.sever.ekologickavychova.cz>

Tel. 416 734 838, 604 206 174

číslo účtu : 272922113 / 0300

Použitá literatura, www stránky

- SEVER, Praktický rádce občana aneb Jak chránit životní prostředí na Litoměřicku, 2005.
- Fakulta životního prostředí, Ekologická příručka ústeckého občana aneb: Jak chránit životní prostředí v Ústí nad Labem, 2006.
- Správa chráněných krajinných oblastí ČR, Práce správy CHKO České republiky, 1997.
- MŽP, Statistická ročenka životního prostředí České republiky, 2005.
- CENIA, Životní prostředí v České republice 1989-2004. 2005.
- <http://mesta.obce.cz>
- MŽP, Environmentální poradenství, studie, 2005.
- Quality Standards for Eco-counselling in Europe, Handbook, 2006.
- <http://www.ekoporadna.cz>

RUKOVĚŤ EKOPORADENSTVÍ

Na vzniku této publikace se podíleli
Autoři publikace: Mgr. Kamila Kanichová (Síť ekologických poraden),
Ing. Ivana Poláčková (Středisko ekologické výchovy SEVER)
Spolupráce: Ing. Jaroslav Zahálka
(Fakulta životního prostředí UJEP Ústí nad Labem),
PaedDr. Jan Eichler (ČSOP Tilia)

Vydalo: Středisko ekologické výchovy SEVER, 2007
Náklad: 500 ks

